

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ

Διαβάζω τὴν «Πατρίς» τῆς 28 Φλεβάρη.

Τὸ ἄρθρο τῆς μιλάει γιὰ οὐτοπίες, γιὰ νεφελώματα, γιὰ πολιτικὸ ρωμαντισμὸ, γιὰ ἔλλειψη πραχτικῶν σκέψεων καὶ νοῦ φωτεινοῦ, γιὰ ἀθεράπευτους ὄνειροπόλους, ὅλ' αὐτὰ σχετικὰ μὲ τὸ ζήτημα τῆς πολιτικῆς μας καὶ τῆς στάσης μας στὴν κρίσιμη ἐθνικὴ περιπέτεια ποῦ περνοῦμε. Μὰ ποιὲς εἶν' οἱ οὐτοπίες, ποιά τὰ νεφελώματα καὶ τὰ λοιπὰ, δὲ μᾶς τὸ λέει ἡ «Πατρίς» καὶ φαίνεται ἔτσι σὰ νὰ κάνῃ πόλεμο μὲ ἀνεμόμυλους, ποῦ τῆς ταράζουνε τὴ φαντασία. Κένω ὕστερ' ἀπὸ πόλεμο μὲ νεφελώματα περιμένει νὰ δῆ κανεὶς τὰ πράματα, ποῦ εἶναι λογικὰ καὶ εἶναι δίκιο κ' ἐθνικὸ συμφέρο καὶ ἀνάγκη ἐπὶ τέλους ἀναπόφευγη νὰ συμμορφωθοῦμε μὲ αὐτὰ, δὲ βλέπει τίποτα ἢ, πειὸ σωστὰ νὰ ἴπῳ, λαβάνει τὴν ἐντύπωση καὶ ἀπ' αὐτὸ τὸ ἄρθρο καὶ ἀπ' ἄλλα προηγούμενα τῆς ἴδιας φημερίδας ὅτι ἴσα ἴσα δημιουργοῦνται νεφελώδικοι ἀντίγνωμοι καὶ νεφελώματα καὶ γίνεται νεφελώδικος πόλεμος, γιὰ νὰ ποσκεπαστοῦν μέσα στὰ νεφελώματα τὰ πράματα.

Ἡ μήπως πράματα καὶ πολιτικὴ πραγμάτων εἶν' αὐτὸ ποῦ λέει τὸ ἄρθρο ὅτι «ὁ ἐλληνικὸς λαὸς πολεμήσας ἐνδύξως καὶ νικήσας δικαιούται ἐπὶ τέλους νὰπολύσῃ καὶ αὐτὸς τῶν ἀγαθῶν τῆς νίκης του»; Ποιὸς λέει ὄχι; Ὅμως αὐτὸ, θαρρῶ, δὲν πρέπει νὰ προβάλλῃ ὡς πολιτικὴ πραγμάτων **ἐσωτερικὴ**, ὅπως ἀπὸ παραδρομὴν θὰ ἔγινε στὸ ἄρθρο τῆς «Πατρίς», γιὰτὶ τότε δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ πειὸ ἀτυχη πολιτικὴ. Σὰ νὰ μᾶς λέῃ δηλαδὴ: «Ἐκουραστήκαμε καὶ φτάνει πειὸ τόσο. Εἶναι ἀρκετὰ αὐτὰ ποῦ πήραμε, ἐλάτε νὰ τὰ χαροῦμε, νὰ φάμε καὶ νὰ πιοῦμε καὶ νὰ χορέψομε. Τί νὰ σκοτιζοῦμαστε γιὰ τὰ πειὸ πέρα; Ὡχ, ἀδερφέ! Φοῦνος μὴν καπνίσῃ πέρ' ἀπ' τὴ Θεσσαλονίκη!» Δὲν ὑποθέτω ὅτι αὐτὰ θέλει νὰ ἴπῃ τὸ ἄρθρο καὶ γι' αὐτὸ κάνω τὴν παρατήρησιν πὼς εἶναι: ἀτυχη ἢ θέσιν ποῦδωσε στ' ἀπόφθεγμα τῆς ἢ κυρὰ «Πατρίς».

Δὲν εἶν' αὐτὴ πολιτικὴ πραγμάτων, ὄχι. Ἄν εἶναι ἔτσι, τότες ἓνα μεγάλο λάθος ἔλος ὁ πόλεμος. Πολιτικὴ πραγμάτων εἶναι τὸ ἴδιον ἀπόφθεγμα νὰ τονισθῇ ἄλλοιῶς καὶ νὰ προβάλλῃ ὡς **ἐξωτερικὴ** πολιτικὴ. Ὁ ἐλληνικὸς λαὸς ποῦ πολέμησε καὶ νίκησε δίκιο νὰ ἐκανοποιηθῇ ὅσο γίνεται πλατύτερα. Καὶ πολιτικὴ πραγμάτων εἶναι νὰ τονισθῇ ὅτι αὐτὰ ποῦ ζητάει ὁ ἐλληνικὸς λαὸς δὲν τὰ ζητάει ὡς πληρωμὴ του γιὰ τὴ νίκη, ἀλλὰ τὰ ζητάει ὡς τὸ δίκιο, ὡς τὸ μόνο ποῦ μπορεῖ νὰ γίνῃ, ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ παραβλεφθῇ ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ὡς τὸ μόνο εἰρηνευτικὸ

μέσο—εἴτ' ἔχομε στὸ νοῦ μας πόλεμο εἴτε δὲν ἔχομε—τὸ μόνο συμφέρο σ' ἄλους.

Γιὰ ποιὸς λέει τὸ ἄρθρο «οἱ ἀδιάλλακτοι πατριῶται»; Πὼς μπορεῖ καὶ μιλάει γιὰ διαλλακτικούς καὶ ἀδιλλάκτους χωρὶς νὰ ἐρίξῃ, ὡς ποῦ φτάνουνε τὰ σύνορα τῆς «διαλλαγῆς», νὰ ποῦμε ἔτσι; Ἐνάγνωρίζομε πὼς ἡ πολιτικὴ τῶν πραγμάτων ὑπαγορεύει νὰ παραδεχτοῦμε νὰ κατεβοῦν στὴν Ἄσπρη θάλασσα οἱ Βουργάροι, νὰ κάνομε τόπο γιὰ τὸ «δεξιὸ πλεμόνι» τοῦ Δάνεφ. Ἄλλὰ τὸ δεξιὸ αὐτὸ πλεμόνι ὡς πόσο θὰ φουσκώσῃ; Τὴν Καβάλλα ἔπρεπε νὰ τὴ θυσιάσομε ἐμεῖς γιὰ χάρη τους, ἂν εἶχαμε μονάχα τὴ Μακεδονία νὰ μοιράσομε. Τώρα ἔμωσ ποῦ ἔχουν τὸ Δεδεαγάτς καὶ τόση ἄλλη παραλία Θρακικὴ, πὼς δὲ θὰ εἶναι ἄρπαγες βάρβαροι καὶ τύραννοι καταχτητές, ἂν μείνουνε στὶς Σέρρες, Δράμα καὶ Καβάλλα;

«Τὸ δίκιο ἐπιβάλλει τὴ διανομὴ στοὺς τέσσερις» λέει τὸ ἄρθρο τῆς «Πατρίς». Ἄλλὰ δὲ μᾶς λέει, ποῦ θὰ βασισθῇ τὸ δίκιο αὐτὸ, ποῦ μέτρο θάχομε στὴ μοιρασιά; Καὶ πολιτικὴ πραγμάτων εἶναι νὰ τὸ ἴπῃ. Καὶ νὰ τονίσῃ, πὼς, ὅπως καὶ νὰ γίνῃ ἡ μοιρασιά, ἐλληνικοὶ πληθυσμοὶ κ' ἐλληνικὲς χώρες εἶναι ποῦ πετσοκόβονται κ' ἐκεῖνο ποῦ ζητοῦμε εἶναι νὰ πετσοκοποῦνε στὴν κατώτερο βᾶθμὸ ποῦ γίνεται, ποῦ καὶ τέτοιος ὁ βᾶθμὸς αὐτὸς εἶναι τύχη βουρὰ καὶ παραχώρησιν ἐλληνικὴ γιὰ τοὺς Βουργάρους καὶ ὑπεράξια ἀνταμοιβὴ κ' ἱκανοποίησιν.

Ἐνάγνωρίζομε πὼς πολιτικὴ πραγμάτων εἶναι νὰ μὴν κρύβομε πὼς σὲ πολλὰ χωρὶα Μακεδονίτικα, ποῦ κατέχομε, οἱ στρατιῶτες μας βρῖσκανε ἀντιμέτωπο τὸ «νέμα» τὸ ἀπαίσιον ζητῶντας τρέφιμα. Ἄλλὰ πολιτικὴ πραγμάτων εἶναι καὶ νὰ συγκρίνομε τὸν πληθυσμὸ καὶ τὸν τόπο τῶν χωριῶν αὐτῶν μὲ τοὺς ἐλληνικοὺς πληθυσμοὺς τῆς Θράκης καὶ τὸν τόπο τους. Καὶ γιὰτὶ ὄχι καὶ τῆς Ἄνατ. Ρουμελίας; Δὲν εἶναι ἄξιο νὰ τονισθῇ καὶ τοῦτο ἀκόμη κοντὰ στ' ἄλλα, ὅτι, ἐνῶ δίπλα σ' ἐμᾶς Βουργάρος δὲν πολέμησε οὔτε μισός, τὰ ἐλληνικὰ τῆς Ρουμελίας ἀκρογιάλια μαυροφόρεσαν ἀπὸ τίς πρώτες μέρες τοῦ πολέμου; Δὲν εἶναι ἀρκετὸ ἀντάλλαγμα ἢ Στενήμαχο καὶ ἕλα ἄλλα ἐλληνοκατοίκητα μέρη κειπέρα γιὰ ἕσα χωρὶα μᾶς λέγαν ἐμᾶς «νέμα» στὴ Μακεδονία καὶ ἂν ἀκόμα εἶταν νὰ μὴν πάρῃ τίποτα ἀπὸ τὴ Θράκη ἢ Βουργάρια; Τώρα ἔμωσ ποῦ παίρνει καὶ τόσους ἀκόμη ἐλληνοκατοίκητους τὸ πειότερο πλούσιους κάμπους ἐκείπερα, ἐμεῖς τί γινούμαστε; Θὰ τοὺς ἀφίσσομε νὰρπάξουν καὶ τὰνάμεσα Στρομόνα καὶ Νέστου ἐλληνικὰ χῶματα; Τέτιο δεξιὸ πλεμόνι Βουργάρικο ἐμᾶς μᾶς κάνει φθισικούς τοῦ τρίτου στάδιου.

Σωστή πολιτική πραγμάτων είναι, τὸ ἀναγνωρίζουμε, αὐτὸ ποὺ δήλωσε ὁ Βενιζέλος, ὅτι ἡ Ἑλλάδα δὲν ἔχει βλέψεις στὴ Μικρὴ Ἀσία. Ἡ ἴδια ὁμως πολιτική πραγμάτων μᾶς λέει νὰ προσέξουμε οἱ Βούργαροι νὰ μὴν παρακατέθουν πρὸς τὴν Προποντίδα. Ἀφοῦ ἐμεῖς στεκούμαστε μὲ σέβας σὲ ἀπόσταση ἀπ' τὴν Ἑλληνικὴ δυτικὴ Μικρὴ Ἀσία, θὰ φέρομε τοὺς Βουργάρους νὰ τὴν καθυλικέψουν πατώντας χώρα, ποὺ δὲν ἔχει Βούργαρους οὔτε γιὰ σπόρο, τὴ γύρω στὴν Προποντίδα Θράκη;

Αὐτὴ ἔναι τῶν πραγμάτων ἡ πολιτικὴ κι' αὐτὴ νὰ φηγοῦράρη ἔπρεπε στὶς στήλες τῆς «Πατρίς» ἀντὶς τὶς φούσκες, τᾶπιαστα τὰ ἀερόλογα, τᾶνόητα καὶ βλαφτικά, ἀφοῦ σοῦ λένε πὼς καὶ καλὰ μονάχα οἱ κομματικοὶ ἀντίπαλοι καὶ μιὰ «ἀσήμαντος μειονοψηφία» δὲ μένουν εὐχαριστημένοι, μὲ τί; μὲ τῶν Βουργάρων βέβια τὴν ὄρεξη γιὰ Ἑλληνοφαγία. Οἱ ἄλλοι λοιπὸν μένουν εὐχαριστημένοι; Κι' ἔταν μᾶς ἀπεινίζον οἱ Βούργαροι, ἐμεῖς θὰ ἐξακολουθοῦμε πάλι μακαρίως νὰ τρέφουμε τὰ «ἔθνικὰ μας ἰδεώδη» μὲ καθουρντιστὸν ἀέρα καὶ ἄρθρα τῆς «Πατρίς» δὲν εἶναι ἔτσι; Χαρὰ στὴν πολιτικὴ τῶν πραγμάτων καὶ στὴ «λογικότητα καὶ πρακτικότητα τῶν ἀξιώσεων»! Καὶ νὰ τ'ἀκούς αὐτὰ ἀπὸ φύλλο, ποὺ κοκροῦεται πὼς στέκει κοντὰ στὴν Κυβέρνηση! Καὶ νὰ σοῦ λέγῃ καὶ πὼς δὲν εἶναι ἔργο τῶν ἀνεύθυνων νάνακατεῦονται σὲ «τίνα πρέπει νὰ εἶναι τὰ ἰδεώδη» κτλ! Στὴ Σόφια ἔμωσ δὲ μιλοῦνε μόνον οἱ ἀνεύθυνοι, παρὰ καὶ ἡ ἐφημερίδα τῆς Κυβέρνησης; πλάθει Βουργάρικες ἐπαρχίες ἀκόμη κι ἀπὸ χώρες ποὺ κατέχει ὁ Ἑλληνικὸς στρατός.

Κακὸς χαδᾶς αὐτὸς ποὺ ἐπίασε ἡ «Πατρίς» κι' ἐποια τῆς συντρόφισσα. Ἐμεῖς λέγοντας πὼς θέμε τῶν πραγμάτων τὴν πολιτικὴ στὶς στήλες τῆς δὲν ὑποθέτομε πὼς αὐτὸ θὰ ξηγηθῇ ἔτι ζητοῦμε νὰ «ἐρεθίζουμε, νὰ σπείρουμε μίσος» κτλ. Ἰσα ἴσα τὸ ἀντίθετο νομίζουμε, ὅτι ἔτσι θὰ δουλέψῃ, γιὰ νὰ χουμε τὴ συμμαχία τους. Γιατὶ θὰ τὴν ἔχουμε τὴ συμμαχία καὶ φιλία τους, ἔχι ἂν τώρα κοιμηθοῦμε μὲ τὸ «Πατριδικὸ» νανούρισμα στὰ σύννεφα κι' ἀφίσομε τὸ Βουργάρικο πυρετὸ νὰ κορώνη, παρὰ ἂν εἴμαστε ξύπνιοι καὶ ἀνασκουμπωθοῦμε δίχως ἀργοπορία, γιὰ νὰ πέση τῶν συμμάχων μας ὁ πυρετός καὶ νάρθουν στὰ σύγκαλὰ τους, ἂν κάνουμε δηλ. τὴν πολιτικὴν τῶν πραγμάτων, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ

εἶναι πολιτικὴ νοσερῆς ὀλιγάρκειας. Κι' αὐτὴ τὴν πολιτικὴ πρέπει νὰ κάνῃ κι' ἡ «Πατρίς».

1. 3. 913

ΛΥΔΟΣ ΠΑΛΑΒΡΟΣ

Σημ. Ἐπὶ τέλους νά, ποὺ ἀκούστηκε στὴ Βουλὴ κι' ἡ πρώτη φωνὴ γιὰ τὶς ἀξιώσεις μας. Διαβάξω σήμερα τὰ ὅσα εἶπε ὁ βουλευτὴς Καλλέργης. Αὐτὴ ἔναι τῶν πραγμάτων ἡ πολιτικὴ. Ἐλπίζω, ὡς ποὺ νὰ τυπωθοῦνε στὸ «Νουμᾶ» τὰ παραπάνου, νὰ διαλυθοῦνε πιὰ τὰ νεφελώματα.

Ὁ ἴδιος

ΟΙ ΣΥΜΜΑΧΟΙ ΜΑΣ !!

(ΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΑΡΑΝΤΑΚΛΗΣΙΕΣ)

Κύριε Διευθυντή τοῦ «Νουμᾶ»,

Εἶδα—κι' ἐδιάβασα—μὲ ἀνακούφιση τὰ δημοσιεύματα ποὺ εἶχατε γιὰ τὶς ἔθνικες μας φροντίδες.

Ἐχοντας τὴν ἰδέα ἔτι, κάθε πληροφορία ποὺ ἀφορᾷ τὴ θέση μας καὶ τοὺς λογαριασμούς μας μὲ τοὺς συμμάχους, ἀληθινὴ μὰ καὶ μὲ εἰλικρίνεια δημοσιευμένη, ἢμπορεῖ νὰ χύσῃ φῶς καὶ νὰ καθοδηγήσῃ τοὺς κυβερνήτες μας, ἔλαβα τὴν εὐκαιρία ἀπὸ ἓνα γράμμα φιλικὸ νὰ σᾶς παραθέσω σύντομα μερικὰ πολὺ ἐνδεικτικὰ πράγματα, τὰ ὅποια ὁμιλοῦν εὐγλωττότερα ἀπὸ κάθε ἄρθρο:

«Ἀπὸ τὴ ἡμέρα ποὺ κατελήφθηκε ἡ πατριδα μας, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Petro Dimitrief εἰσῆλθε θριαμβευτῆς, ἄνευ μάχης, καὶ ἐξεστέρησε Γαλλιστὶ τὸ: «nous sommes libérateur nous sommes pas des Volair» στὴν Ἐπιτροπὴ ποὺ πρόστατο ὁ Μητροπολίτης μας, ἡ πατριδα μας μετεβλήθη σὲ τόπο ἀρπαγῆς καὶ λεηλασίας.

«Δὲν εἶνε πρώτη ἡ φορὰ ποὺ θὰ γνωρίσομε τοὺς ἀγαπημένους συμμάχους. Ἀλλὰ λέγαμε τὶς πρώτες ἡμέρες: «Πόλεμος εἶναι, κατάληψη εἶναι, αὐτὰ γίνονται: θὰ περάσῃ κι' αὐτὸ» καὶ ὅλα μὲ τὴν ἰδέα ἔτι ἡ συμμαχία θὰ μᾶς ἐγλύττωνε ἀπὸ δοκιμασίες. Δυστυχῶς ὁμως ἡ ἀρπαγὴ τέτοιο χαρακτηριστῆρα ἐπῆρε ποὺ ἐστέκετο κανεὶς περίλυπος ἐλευσιολογῶντας ἔχι τὸν ἐαυτὸ του κλεπτόμενον, ἀλλὰ τοὺς κλέπτοντας ἔχι πλέον στρατιώτες, ἀλλὰ ἀξιωματικούς ἀνωτέρους καὶ κατωτέρους δίχως ἐπίγνωση τοῦ ἐξευτελισμοῦ τῆς καημένης ἀξιοπρεπείας των. Προφασιζόμενοι ὅτι ζητοῦν Τούρκους μέσα στὰ σπίτια ἄρπαζαν ὅ,τι ἔδλεπαν καὶ ὅ,τι χτυποῦσα

στήν ὄρεξή τῶν. Μιά ἐβδομάδα ἐδάσταξε αὐτὸ τὸ κακὸ καὶ τὴν ἄλλη ἐμανθάναμε οἱ δυστυχημένοι, ὅτι στήν Ὑάμπολι τῆς Ρωμυλίας τὰ πράγματα τοῦ κόσμου ἐπωλοῦντο σὲ πλειστηριασμὸ σὲ Βουλγαρικὴ ἀγορά.

«Πρώτη πράξη τῶν Βουλγαρικῶν ἀρχῶν ἦτο νὰ διορίσουν Βούλγαρο Δήμαρχο. Διόρισαν τοιοῦτον τὸν ἐξέχοντα τῆς Βουλγαρικῆς παροικίας, κάποιον ἀγράμματον μπακάλην, ὅπωςδὴποτε εὐπορον, τὸν ὅποιον ἔχοντας ἐπὶ κεφαλῆς οἱ ἀρχεῖς τῶν ἠθέλησαν νὰ ἐπανορθώσουν τ' ἀδικήματα τοῦ «γιάμα» γιὰ λογαριασμὸν του, ἀναγκάσαντας πολλοὺς ἀφελεῖς νὰ φέρουν ὀπίσω εἰς τὰ ὅσα ἔκλεψαν γιὰ ν' ἀποδοθοῦν εἰς τοὺς δυστυχεῖς ληστευθέντας. Ἄη-διάζω νὰ σοῦ περιγράψω ἄλλα αἴσχη ἀτιμώσεων γυναικῶν, παρθένων. Φαντάσου, ὅτι φιλοξενούμενοι ἀνώτεροι ἀξιοματικοὶ ἐπετέθησαν κατὰ τῶν οἰκοδεσποινῶν τῆς καλύτερας μας κοινωνίας, νὰ ποδώσουν φαίνεται καὶ αὐτοὶ φιλοφρόνημα ἀνάλογον τοῦ πολιτισμοῦ τῶν. Ἐρραπίσθησαν σύζυγοι διαμαρτυρόμενοι καὶ ἐτσακίστηκαν στὸ ξύλο μὴ στέργοντας εἰς ὅ,τι ἐγίνετο.

«Ἄλλὰ ὅλα ἔμωξ πού σοῦ τὰ γράφω εἶναι γιὰ νὰ χύσω τὴν ὄργή μου καὶ νὰ ξεθυμάνῃ ἡ ἀγανάκτησή μου. Χρέος ἔχω νὰ σοῦ πῶ ἄλλα πολὺ χειρότερα, πολὺ φοβερότερα· πρόκειται γιὰ τὴν ὑπόστασή μας τὴν ἔθνική, γιὰ τὴν τιμὴ μας, γιὰ τὸ μέλλον μας. Ἡ κυβέρνησή σας ἐκεῖ, ἄς ζητήσῃ πληροφορίας ἀπὸ τὸν στρατιωτικὸν μας ἀκόλουθον ἐν τῷ Βουλγαρικῷ Ἐπιτελείῳ. Αὐτὸς ἐκάθησε 45 ἡμέρες ἐδῶ καὶ εἶδε καὶ ἀντελήφθη καὶ ἐμελέτησε, ὡς ἔπρεπε νὰ κάμῃ, τὴ θέση μας, τὰ πράγματά μας.

«Πρώτη δουλειὰ τῶν Βουλγαρικῶν ἀρχῶν εἶτανε νὰ ἰδρῶσουν ἀμέσως σωματεῖο πρὸς καταπολέμησιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὸν ὅποιον εὗρηκαν ἀνεπίστως γι' αὐτοὺς, τόσον πυκνὰ συσσωματωμένον, ἀνεπτυγμένον καὶ στὸ ἐμπόριον καὶ τὸν πολιτισμὸν.

«Πρῶτο χτύπημα ἄρχισε διὰ τῆς παροχῆς μεγάλων προσκομμάτων στὸ ἐμπόριόν μας.

«Παντοῦ ἐμπόδια, παντοῦ δυσκολίες, ὥστε νὰ σταματᾷ κάθε κίνησή μας, κάθε προσπάθεια. Ἡ μεταφορά ἐμπορευμάτων γιὰ μᾶς ἀδύνατος· γιὰ τοὺς Βουλγάρους μικρεμπόρους ἐλευθέραι· μ' ἕνα λόγον: **οἰκονομικὸς πόλεμος.**

«Ὁ Σωβινισμὸς τῶν εἶναι γνωστός, ἀλλὰ ἀνήκουστος!

«Εἶναι τῶρα τρεῖς μῆνες ποῦ εἶμαι σὲ ὑπηρεσία, κατ' ἐπίταξιν κέγῳ Βουλγαρικῇ. Μοῦ δίδονται εὐκαιρίες τόσα νὰ ἰδῶ καὶ νὰ γνωρίσω, ὥστε τί νὰ πῶ πρῶτα τί ὕστερα.

«Τὰ λαμπρά μας Σχολεῖα, ἡ φιλαρμονικὴ μας,

ἡ αἴθουσα τοῦ θεάτρου μας καὶ τῶν χορῶν γι' αὐτοὺς ἦσαν ἀπροσδόκητα. Ἐπερίμεναν ἀκμὴ Βουλγαρικῇ... Κάπου ἀκουσα σὲ στενὸ κύκλον ὅ,τι ἐξεστόμισε ὁ διάδοχός τῶν στίς Σέρρες, τὸ ἴδιο ἐπανάλαβε κ' ἐδῶ ὁ πατέρας του, ὁ μέγας Τσάρος.

«Ἡ πρώτη φροντίδα τῶν εἶναι τώρα πῶς θὰ οἰκειοποιηθοῦν τὰ κοινοτικά μας κτίρια πρὶν λήξῃ ἡ ἐπιστρατεία καὶ ὁ πόλεμος. Καὶ μὲ τὴν πρόφασιν τῆς ἐπιτάξεως, φοβοῦμαι μὴ δὲ μᾶς ἐπιστραφοῦν.

«Ὁ φόβος μας αὐτὸς ἐξεδηλώθη σὲ μιὰ συνέλευσιν στὴ μητρόπολιν, ἔπου συνετάξαμε ἕνα ἔγγραφο διαμαρτυρίας στὸν πολὺν Τσάρον, ἀλλὰ τὸ ὅποιον ἐστάθη ἀδύνατον νὰ ἐπιδοθῇ. Ὁ Τσάρος δὲν ἐδέχθη κανένα. Καὶ ἔτσι τὰ ὄργανά τῶν ἐξακολουθοῦν νὰ δουλεύουν.

«Μᾶς ἐπεβλήθη νὰ μὴ ἑμιλοῦμεν τὴν Τσιγγάνική (!) μας γλῶσσα. Καὶ αὐτὸ εἶναι ἕνα σοφὸ μέτρο νὰ ἐπιτυγχάνουν τὰ μέτρα τῶν εἰς βάρος μας.

«Οἱ ἐργασίαι μας χρε-άζονται καὶ διερμηνεῖς νὰ διεκπεραιωθοῦν, διότι ἄλλη γλῶσσα δὲν ἑμιλεῖται πλὴν τῆς ἐπισήμου· καὶ ἡ Γαλλικὴ ἀποκρούεται.

«Διακηρύττουν ὅτι ἡ ἐκπαίδευσίς μας θὰ περιορισθῇ εἰς μόνην τὴν δημοτικὴν. Ἡ παραπάνω θὰ γίνεται εἰς Βουλγαρικὴν μὲ ἱστορίαν καὶ πολιτείαν τοῦ ἔθνους τῶν.

«Γιὰ νὰ ζήσωμε καλὰ προβάλλεται διαρκῶς τὸ φάσμα τῶν καταστροφῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἄνατ. Ρωμυλίας—μᾶς εἰδοποιοῦν ὅτι πρέπει νὰ παύσομε νὰ εἴμεθα Ἑλληνες, νὰγαπήσομε τὸν πολιτισμὸν τοῦς, τὴ γλῶσσά τοῦς, τὸ κράτος τοῦς, διότι θὰ μᾶς τσακίσουν—κατὰ Σαφκὲτ—τὰ κεφάλια μας».

Μοῦ φαίνεται, φίλε κ. Διευθυντή, νὰ μὴ χρειάζεται περισσώτερη εὐγλωττία καὶ πῶς βραθεῖα σπουδῆ τῶν πραγμάτων μας, γιὰ ν' ἀντιληφθοῦμε, τέλος πάντων, ποῖός κίνδυνος ἐπιπέμεται στὸ κεφάλι μας. Ἄν ἀπεφάσιον οἱ κυβερνητῆς μας νὰ μεγαλώσουν τάχα τὴν Ἑλλάδα, ἄς μὴ πουλήσουν καὶ τὸν καλύτερον Ἑλληνισμόν, ποῦ ἀπὸ τῶρα σφαιρὸν πού τις ἀτιμίες τοῦ ἔδοκίμασε ὁ Ἑλληνισμός.

Τὰ πολλὰ λόγια πτώχεια.

Ἄς λογαριάσουν καλὰ οἱ κυβερνητῆς μας καὶ ἄς ἀποφασίσουν. Δεχοῦμαστε νὰ μείνομε στὴ Βουλγαρικὴ δουλειά, ἀλλὰ μὲ δημιουργία ἰσχυρᾶς Ἑλλάδας.

Εἰς δὲ τὰς δηλώσεις τοῦ Δάνεφ περὶ Θεσσαλονίκης παρακαλοῦμε τὸν κ. Βενιζέλον νὰ δεχθῇ μὲ δημοφιλίσματα νὰ λυθῇ ἡ τύχη τῶν ἔθνων γιὰ νὰ δευχθῇ μιὰ γιὰ πάντα ὅτι ἡ Βαλκανικὴ ἂν θὰ συμ-

περιλάβει Βουλγαρία μεγαλυνομένην, θά περιέχη
δμως Ἑλλάδα ἰσχυράν, ἰσχυροτάτην.

ΘΡΑΚΙΚΟΣ

ΟΙ ΣΕΡΡΕΣ

(Ἀπὸ γράμμα ἀξιωματικοῦ τοῦ Ἰππικοῦ)

Σέρραι 11 Φεβρ. 1913

«... Εὐρίσκομαι ἐδῶ ἀπὸ 1ης 9)βρίου (3 Ἰλαιο
τοῦ 3ου Ἰππικοῦ) πρὸ ἡμῶν εἶχαν καταλάβει
τὰς Σέρρας οἱ Βούλγαροι, οἵτινες καὶ ἐξακολου-
θοῦν νὰ μένουν ἐνταῦθα εἰς σεβαστὸν ἀριθμὸν
συμποσοῦμενοι. Σεῖς οἱ ἐν Ἀθήναις, μήπως δὲν
γνωρίζετε τί ἐστὶ Σέρραι, Δράμα καὶ Καβάλλα;
μήπως νομίζετε ὅτι ἡ Θεσσαλονίκη γιγνομένη
Ἑλληνική θά μείνῃ αὐτὴ ποῦ εἶνε, ἐὰν τὰ ἄνω
τέρω μέρη δὲν γίνων Ἑλληνικά; γνωρίζουν
ὅτι ἡ ἐξαγωγή τῶν καπνῶν μόνον ἀπὸ τὰ μέρη
αὐτὰ ἀνέρχεται εἰς τὸ σεβαστὸν ποσὸν τῶν 50
καὶ ἄνω ἑκατομμυρίων; καὶ ὅτι πλὴν τῆς ἐκλε-
κτῆς ποιότητος καπνῶν, παράγουν καὶ σιτηρά
καὶ βάμβακας καί, καί, καί; Γνωρίζουν ὅτι ὅλα
κατοικοῦνται ἀπὸ ἀμιγῆ Ἑλληνισμόν, ὅστις ἔχει
νὰ ὑποφέρει τὰ πάνδεινα ἀπὸ τοὺς περιφθήμες
Βουλγάρους καὶ θὰ ἐκβουλγαρισθῶν οἱ πλεί-
στοι ἐξ αἰτίας πιέσεων ἃς θὰ ὑφίστανται; Ἀπὸ
τώρα ἤρχισαν εἰς τὰ χωρία νὰ κλείνουν τὰ
σχολεῖα καὶ τὰς ἐκκλησίας καὶ ἀνοίγουν τοιαῦτα
Βουλγαρικά, ἐξαναγκάζοντες διὰ βιαιοπραγιῶν
τοὺς κατοίκους νὰ κάμνουν τὰς ἐρέξεις των.
Ἐάν πρόκειται νὰ μείνωμεν μόνον μὲ τὴν Θεσ-
σαλονίκην καὶ νὰ χυθῆ τόσον αἷμα καὶ χρῆμα,
ἀλλοίμονον!»

Ὁ ἴδιος

ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΜΑΒΙΔΗ

Ἡ Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν
« Ἀπάντων » τοῦ ἀλησημονήτου Μαβί-
δη, παρακαλεῖ ὅσους ἔχουν γράμματά
του νὰ τῆς τὰ στείλουν στὰ γράφειά του
Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου (4 Λέκκ) γιὰ
νὰ δημοσιευθῶν στὴν ἔκδοσιν. Τὰ γράμ-
ματα αὐτὰ θὰ ἀντιγραφῶν καὶ θὰ ἐπι-
στραφῶν ἀμέσως.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

Ὁ θάνατος τοῦ Μαρτζώκη εἶναι καὶ τὸ τέλος
τῆς Ἑφτανησιακῆς Σκολῆς. Ὑστερ' ἀπ' τὸ Μαρκο-
ρᾶ καὶ τὸ Μαβίδη αὐτός. Γιὰ τὸ δεύτερον δὲν μπορού-
με νὰ τὸ ποῦμε καθαρά. Στὴν τεχνοτροπία του ὁ
Μαβίδης δὲ μᾶς θυμίζει οὔτε τὸ Σολωμό, οὔτε κανέ-
ναν ἄλλο τῆς Σκολῆς αὐτῆς. Ἴσως στὴν ἡρεμία τῆς
σκέψης του μόνον καὶ στὴ γλώσσα. Ὁ Μαρτζώκης
δμως εἶταν ὁ ἀποκλειστικὰ μαθητῆς τοῦ Μαντζῶνι
καὶ τοῦ Παρίνι γιὰ τὴν Ἰταλία καὶ ὁ δάσκαλος τῆς
Σκολῆς αὐτῆς στὴν Ἑλλάδα. Πόσῃν ἐπίδρασιν εἶχε
τώρα στὴν ὑστερινή μας ποιητικὴ περίοδο εἶναι πο-
λὺ γνωστὸ. Φτάνει νὰ δεῖ κανένας πῶς ἔξω ἀπὸ τοὺς
ὀπαδοὺς τῆς Συμβολικῆς Ποίησης καὶ ἔσοι ἄλλοι προ-
τίμησαν τὸν Κλασικισμό δὲν ἀκολούθησαν τίς ἀρ-
χές του. Αὐτὸ μᾶς κάνει ὅμως νὰ τὸν τιμοῦμε πε-
ρισσότερον, γιὰτὶ μέσα στὴν τόση ἀντίδρασιν κατῶρ-
θωσα νὰ κρατήσῃ τὸν ἀτομισμὸ του ἀκαίριον καὶ νὰ
μᾶς δείξῃ σὲ ὅλα σκεδῶν τὰ ἔργα του τὸν ἴδιον ἄν-
θρωπον καὶ τὸν ἴδιον ποιητῆ. Τὸ αἰστημά του πολὺ
τρυφερὸ, ὅσο καὶ ἡ σκέψις του βαθεῖα κάποτε, ρυθ-
μισμένη στὴ μουσικῆ τὴν κάπως μονότονη καὶ κου-
ραστικὴ τοῦ Ἰταλικῆς μέτρου, μᾶς τὸν παρουσιάζει
σήμερον ἂν ἔχῃ ποιητῆ πολὺ μεγάλο, τεχνίτη εὐσυ-
νεῖδητον καὶ δυνατὸ πάντα, δουλευτῆ ποῦ ἡ ἀνάγκη
τῆς τεχνικῆς λεπτομέρειας δὲν τὸν ἐμπόδιζε διόλου
στὴ φυσικὴν ἐκδήλωσιν τοῦ ἐσωτερικοῦ του κόσμου.
Ἄν μάλιστα μπορεῖ νὰ συζητηθῆ σοβαρὰ τὸ πόσον
ἡ μορφὴ σκλαβώνει τὴν ἰδέαν, χωρὶς καμμιά ἐπιφύ-
λαξιν, πρέπει νὰ ποῦμε πῶς ἡ προσπάθεια ποῦ βᾶ-
ζει ὁ ποιητῆς γιὰ νὰ κλείσῃ τὸ αἰστημά του ἢ τῆ
σκέψις του μέσα στὸ πλαίσιο τῆς φόρμας καὶ νὰ τὴν
ἐναρμονίσῃ σύμφωνα μὲ τὸ ρυθμὸ καὶ τὴ μουσικῆ τοῦ
μέτρου, ἔχι μόνον δὲν τὸν σκλαβώνει, ἔχι μόνον δὲν
τὸν περιορίζει, ἀλλὰ τὸν ἀναγκάζει νὰ προσέξῃ πε-
ρισσότερον στὸν τρόπο τῆς ἐξωτερικεύσεώς του. Ἡ ῥί-
μα ἔξω ἀπὸ τ' ὅτι δίνει στὸ τραγούδι κάποιον τόνο
ποῦ μπορεῖ νὰ ἐκανοποιήσῃ τὴν ἀπαίτησιν τῆς αἰ-
σθητικῆς ἡδονῆς, καθὼς τὸ allegro στὴ μουσικῆ, δὲν
ἀναγκάζει τὸν ποιητῆ νὰ πεῖ κάτι πρὸ λίγον ἀπὸ κεί-
νο ποῦ ἤθελε, καθὼς ὑποστηρίζουν, ἀλλὰ κάτι πε-
ρισσότερον ἴσως. Καὶ ὅλα αὐτὰ μπορεῖ νὰ τὰ πεῖ ὁ
καθένας χωρὶς ὅμως νὰ καταδικάζει, καθὼς ὁ Μαρ-
τζώκης, ἐκείνους ποῦ ἔγραψαν σ' ἐλεύτερον μέτρον
γιὰτὶ ἂν ὁ φορμίστας, ἂν πλαστικῶς ποιητῆς εἶναι ἀ-
ναγκασμένος μέσ' στὸ προσδιορισμένον καλοῦπι τοῦ
σονέτου λόγου χάριν νὰ χύσῃ τὴν ἰδέαν του, ὁ δεύτερος
εἶναι ἀναγκασμένος μέσα στὸ ἐλεύτερον μέτρον νὰ πλά-
σῃ δικούς του ρυθμούς, δική του μουσικῆ καὶ τὸ δυ-

σκολώτερο την εσωτερική αρμονία του στίχου που θα του δώσει τη συνοχή που θα τον ξεχωρίζει από την πρόζα· γιατί πολλοί από τους νεοκλασικούς έτόλμησαν να πουν πως το ελεύτερο μέτρο και ή πρόζα δε διαφέρουν.

Ο Μαρτζώκης εΐταν ποιητής. Θένε να πουν πως εΐταν κλασσικός και πως γι' αυτό δε στάθηκε στην εποχή μας. Χωρίς να εξετάσει κανένας αν στα τραγούδια του υπάρχει ο θρίαμβος της ζωής, ή γαλήνη, τὸ φῶς και ή απόλυτη υγεία που θα δικαιολογούσε τον τίτλο του κλασσικού, βλέπει κανένας ευκολώτερα την αλήθεια και τὸ καθρέφτισμα της ζωής του μέσα στο έργο του, της ζωής του που τον έκανε άνθρωπο αξιο σεβασμού για τὸ μαρτυρικό του φωτιστέφανο και ποιητή συμπαθητικό για τὴν οδύνη του. Αὐτή είναι ή μόνη αλήθεια.

Εΐναι άτομιστής. Κάθε τραγούδι του είναι κ' ένα κομμάτι απ' τὴ ζωή του. Σε πολλά σημεΐα σὲ κάνει να σταματάς. Βλέπεις τὸν άνθρωπο που και αν είναι σκλαβωμένος από τις ἀλυσίδες της ἀνάγκης και από τὴ θέληση του Περωμένου του, δὲν ξεσπᾶ στο κουραστικό παράπονο ἐνός στυγνοῦ πεσομισμοῦ, καθὼς ὁ Leopardi που τόσον ἐθάμαζε, μὰ με θάρρος και αὐτοπεποίθηση κοιτάζει στο μέλλον, γεμάτος από τὸ μίσος που του γεννᾷ ή ἀναξιοπάθειά του και με τὴν ἐλπίδα πως θὰ φτάσει νικητής στο τέλος του δρόμου του. Και κεί ἀκόμα που εΐναι ἀντικειμενικός φέρνει τὴ σφραγίδα του style του. Ἀπὸ τις «Ballades», τὰ πρώτα του ποιητικά ἔργα, ὡς τὸ τελευταίο του «Παγκόσμιο Τραγούδι» δὲ δυσκολεύεται κανένας να γνωρίσει τὸν ἴδιο ποιητή. Εΐναι πολὺ δύσκολο να μορφώσει κανένας ἕνα χαρακτήρα στο ἔργο του καθὼς ὁ Μαρτζώκης. Μ' αὐτὸ δὲ θέλω να πῶ πως ἐκείνοι που σὲ διάφορες ἐποχές ἀλλάξαν και τεχνουργία πρέπει να κατηγορηθοῦν τόσο, ὅσον ὁ Μαρτζώκης να ἐπαινεθεΐ για τὸ ἀντίθετο. Ἡ Ζωή μας ἔχει τόσες μορφές που σήμερα δὲν μπορεί ναῖχει ἕνας ποιητής τις ἴδιες ἰδέες και τὰ ἴδια συναισθήματα με κείνα που εΐχε χτὲς και με κείνα που θᾶχει αὔριο. Ἄν ὁ Whitmann που τὰ τραγούδια του είναι ὁ διθύραμβος της ζωής και τὸ ξεχειλίσμα της χαρᾶς ἔγραφε ἕνα τραγούδι σκοτεινό, βαρὺ και πεσομιστικό, δὲ θὰ πει πως τῶκανε από ἀνελικρίνεια. Κάθε ἐποχή περνᾷ και ἀφήνει τὸ σημάδι της και σὲ κάθε ἐποχή θὰ γράφει ὁ ποιητής κάτι με τὴν ἐπίδρασή της στην καρδιά και στο νοῦ του. Και κάθε ἀνόμοιο τραγούδι θ' ἀντιπροσωπεύει κ' ἕνα μέρος απ' τὴ ζωή του, που ἀλλάξε πολλοὺς δρόμους ὡς που να βρεΐ τὸν ὑστερνό της. Και αν ὁ Μαρτζώκης σὲ ὅλο τὸ ἔργο του είναι ὁ ἴδιος, αὐτὸ σημαίνει πως ή Ζωή γι' αὐτὸν ποτὲ δὲν ἀλλάξε ἄλλη ὄψη

ἀπὸ τὴν ὄψη της δυστυχίας. Ἡ ζωή του εΐταν μιὰ τραγωδία. Ἀληθινὸς τροβαδούρος κατώρθωσε να ζεΐ με τὴν ἡδονή του πόνου του και με τὴν εὐχαρίστηση πως ή δυστυχία του είναι μιὰ θυσία στο βωμὸ της Τέχνης. Ὅσοι θελήσαν να πουν πως τὸ ἔργο του δὲν εΐνε σύγχρονο και οἱ ἀρχές του ἀσυδίδατες με τὴν καινούρια Τέχνη, δὲν ἔχουν κανένα λόγο να πιστεύουν γι' αὐτὸ πως δὲν εΐταν και καλὸς ποιητής. Μπορεΐ να κάνει κανένας τὸν παραλληλισμὸ και να πει πως πρέπει ναῖχουμε ἕνα λόγο θαυμασμοῦ περισσότερο για ἕνα δεκαδέντε ποιητή και πως μπορούμε να τιμοῦμε ἴσα τὸν Αἰσχύλο που σὲ μιὰν ἐποχή πνευματικῆς ὑπερέντασης, ὅπως της ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, ἔγραψε ἕνα ἀριστοῦργημα, και ἕναν ποιητή της Ρωμαϊκῆς παρακμῆς που ἔχοντας να διαλύσει τὸ σκοτάδι της πρόληψης και να συντρίψει τὰ συστήματα της ψεύτικῆς ἠθικῆς και μεταφυσικῆς και τις ἀλυσίδες του βάρβαρου πολιτισμοῦ και της τυραννίας, ἔγραψεν ἕνα ἔργο αν ἔχι τέλειο, καλό. Ὁ Μαρτζώκης δὲν εΐχε ἐννοεΐται να παλέψει με τίποτε απ' αὐτά. Εΐχε ὅμως ν' ἀγωνιστεΐ μέσα στην ἀτμόσφαιρα, τὴν τόσο πνιχτική γι' αὐτὸν ποῦχε δημιουργήσει ή νέα Σκολή, για να δειΐξει με ἀντίθετες τέλεια ἀρχές μιὰ ὑπόσταση πνευματική. Δὲν τὸ κατώρθωσε ἴσως. Πάντα ὅμως δὲν ἐπέρασε και μεῦ' στην ἀδιαφορία, γιατί οἱ ὀπαδοὶ και οἱ θαυμαστὲς του ἄν και πολὺ λίγοι είναι πολὺ φανατικοὶ και ἀφροσιωμένοι. Ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ «Σονέτα» και τὰ «Βάρβαρα Τραγούδια» του θὰ ζήσουν και θὰ μείνουν στην Ἑλληνική γραμματολογία γιατί εΐναι ἔργα μεγαλόπνοα και δυνατά.

Ὁ σκεπτικισμὸς του Μαρτζώκη είναι κάπως ὁμῶς και γι' αὐτὸ τὸν βρίσκει κανένας πλέον ἄδρὸ στα ἔργα που ξεφεύγοντας τὰ δεσμὰ της οδύνης, ζητᾷ στην ἀκύμαντη θάλασσα του ἀγνώστου και του ἀπέριου κάποιο φῶς, κάποια χαρά, κάποιον κόσμο, σὸν ἀποκάλυψη για κείνους που ἔπρεπε να εΐναι τόσο δυστυχισμένοι στη ζωή, καθὼς ἐκείνος για να τὸν μαντέψουν και να τὸν ἀναζητήσουν ἐκεΐ. Δὲν πρέπει ναῖναι άτομιστής ὁ ποιητής για ναῖναι μεγάλος. Κ' ἔπειτα άτομιστής δὲν είναι μόνο ἐκείνος που γράφει τὴ ζωή του. Και ὁ ἀντικειμενικός ἐκείνος ποιητής που γράφοντας για κάτι ἐξωτερικό ἐκδηλώνει μιὰ σκέψη δική του και ξεκινώντας από ἕνα οἰοδῆποτε σημεΐο κατορθώνει να ξεχῶσει μιὰ πλημμύρα απ' τὴν ψυχὴ του και από τὸν ἑαυτὸ του, μπορεί να ὀνομαστει άτομιστής. Ἄν χρειάζεται ἐξήγηση γι' αὐτὸ δὲν ἔχει παρὰ να σημεΐώσει κανένας πως πολλοὶ από τοὺς ἥρωες του Σαίξπηρ δὲν εΐναι ἄλλοι ἀπὸ τὸν ἴδιο. Ἄν και ὁ Μαρτζώκης εΐταν άτομιστής θέλω να πῶ μ' αὐτὸ πως και μεσ' στα λί-

τὴν πάροι; Αὐτός! Ἄλλοῦ χυρῶσαι! Ἐξέει πῶς τὴ Βιογιν-
νία τὴ λατρεύει ὁ πατέρας της...

Κα ΚΡΟΝΟΙΙ. Γαὶ σου, Ἄλέκο!... Περίφημα... Τόγα
ἀρχίζω νὰ νιώθω καλύτερα, ξεστερωώτερα τὴν μαρτυριανιά...
Μεταχειρίζεται τὴ Βιογινία γιὰ νὰ κεραιέται δῶ μέσα... γιὰ
νὰ κάνει ὅ,τι θέλει...

ΚΡΟΝΟΠΟΥΑ. Ἀμὲ γιὰτὶ ἄλλο; τόγω νιώσει ἀπὸ
ζαυγὸ αὐτό. Ἐγὼ φοβάμαι μάλοσα μήπως, γιὰ νὰ διατη-
ρήσει τὴ θέση του, φράσει καὶ οὐ μεγαλύτερου... Ἡ Βιο-
γινία εἶναι ἀθῶο κορίτσι...

Κα ΚΡΟΝΟΠ. Ἄθῶο, μάλοσα... ἴσως καὶ λίγο γαῖό...

ΚΟΣΜΙΑΗΣ. Μὰ τότε ἔχουμε χρέος...

Κα ΚΡΟΝΟΠ. Βέβαια!... βέβαια! Πέρεται ὁ κ. Αα-
σπίης...

ΚΟΣΜΙΑΗΣ. Ἐσεῖς νὰν τοῦ τὸ πεῖτε, κ. Κρονόπουλε!
Νὰν τοῦ ἀνοίξετε τὰ μάτια καὶ νὰν τοῦ ὑποδείξετε τὸν κίν-
τυνο...

ΚΡΟΝΟΠ. (φοδῆσιμένω). Ἐγὼ;... Θέλετε νὰ μὲ μαγε-
δέψετε μὲ τὸ Γιωνίδη; Μ' αὐτὸ τὸν ἀμνησίου;... τὸ γα-
διοῦλο;... τὸν πρῶοσυχο;...

Κα ΚΡΟΝΟΠ. Ὅχι! ὄχι!... Ὁ Ἄλέκος δὲν ἀνακα-
τῶνεται σὲ τέρας δουλιές. Δὲν ἀρέσει νά...

ΚΡΟΝΟΠΟΥΑ. Φυσικά!... Ὁ κ. Διευθυντῆς μου θὰ
ὑπομιασει ἀμέσως πῶς γαδιουγγῶ τὸ Γιωνίδη, γιὰ νὰ τονέ
διδῆσει καὶ νὰν τοῦ πᾶγω ἐγὼ τὴ θέση του!... Αὐτὸ μιάς
ἔλασε!...

ΚΟΣΜΙΑΗΣ (στοχαστικῶ). Δίκιο ἔχετε!... Ἀγίστε...

Τοῦ τὸ λέω ἐγὼ τοῦ κ. Αασπίης... Ἐμένα θὰ μὲ πιστέψητε...
(γελῶντας). Ἐλπίζω νὰ μὴ μὲ ὑπομιασει πῶς τοῦ τὸ λέω
γιὰ νὰν τοῦ πᾶγω τὴ θέση τοῦ ἀρχιουιντάχτη του...

Κα ΚΡΟΝΟΠ. Τί λόγος!... Ὅσο γιὰ τῶλο... (ἀκός-
γεται κουδένεντες καὶ γέλια ἀπ' ὄξω). Ἐργεται ἡ Βιογινία...

λοῦτον αὐτὸ ἔγινε ἀφορητὴ νὰν τὰ φρεύσει ὁ πατέρας μου
μὲ τὸν κ. Μανρόπουλο... νὰ γόνει καθε παρξέληψη ἀπὸ τὴ
μέση... νὰ ξαναγίνοννε φίλοι, ὅπως καὶ πρῶτω...

ΚΡΟΝΟΠΟΥΑ. Ναι, μὰ ἡ φιλησίδα μας;...

ΒΙΡΤΙΝΙΑ. Ἡ φιλησίδα μας δὲ ἤχησώθηκε καθόλου...
Τὸ ἔνωτο, ἀφελήθηκε. Ὁ κ. Μανρόπουλος εἶτανε γρῆς ἰ-
ποργός. Θάνα να αἰγιο... Κι ὅτω μὴ φιλησίδα...

Κα ΚΡΟΝΟΠ. Νὰ σοῦ πῶ, Βιογινία μου... Ἡ φιλε-
σίδα...

ΚΡΟΝΟΠΟΥΑ. Ναι! Ναι! Ἡ φιλησίδα δὲν μπορεῖ
νὰ σρηγνεῖ ἀπάνω σὲ μὴ ἐπισηγική φιλία... Ἄλλα εἶναι
τὰ σρησέγματα μιάς ἐπιλησίδας. Καὶ πρῶτο πρῶτο σρηγν-
μά της, ὁ καλὸς καὶ ἄξιος ἀρχιουιντάχτης. Ἄ μὲ ἄκουγε ὁ
κῆριος πατέρας σας καὶ σπὴ θέση τοῦ Γιωνίδη ἐπῆδε τὸ
Βοῦτι, πᾶναι τόγα δίχως θέση, ἀφοῦ ἔφρνε ἀπὸ τὸν «Κε-
σανῶ», τὸ «Ἀδάβαο» θῆπαιγνε ἀπάνω του σσημειτικά,θά...

Μὰ ὁ κ. Διευθυντῆς μιν φάινεται νάχει κῆρια ἀδυναμία
σπὸν κ. Γιωνίδη, οὐ νὰ τρεψέται ἀπὸ τίς κολακείες του,
οὐ νὰ ὑνωρτίζεσαι ἀπ' τὰ φημισαδιωμένα καὶ ἀνελεγκρηνῆ
φρεσέματά του. Ἐγὼ ἴσπερ ἀπ' τὴν γκάφια τοῦ Μανρό-
πουλοῦ θὰ τὸν περοῖται μὲ τίς κλαοτοίες ἀπὸ τὸ γορφεῖο...

Μὲ τρέμει ὁμως ἀπὸ τότε καὶ αὐτὸ ἀγρετὰ μὲ ἔκωνοτοεῖ,
γιὰτὶ ὄσο καὶ νά...

ΓΙΑΝΙΑΗΣ (μυκίει καὶ χαίρεται). Ἦρθα νά...

ΒΙΡΤΙΝΙΑ (γχιμογελῶντας). Δὲ καλὴ ὄγα ἦρθατε, κ.
Γιωνίδη, Ὁ κ. Κρονόπουλος σῆς ἔπαιξε τὸν παλληγρησικό σας...

Κα ΚΡΟΝΟΠ. Ὁ Ἄλέκος γιὰ τὸν κ. Γιωνίδη θησιά-
ἔστει...

ΓΙΑΝΙΑΗΣ (ψυγεί). Ἡ κἀλοσάνη του...

ΚΡΟΝΟΠΟΥΑ. Αὐτὸ δὴ μῆς ἔπειτε, νὰ μὴ θουσιάζ-
μυστε γιὰ τὸν κ. ἀρχιουιντάχτη μινς... Ὁ ἀρχιουιντάχτης εἶ-
να ἡ φηγὴ μιάς ἐπιλησίδας καὶ ὅλοι οἱ σνντάχτες ἀφελ-

λουνε, καὶ μάλιστα σ' ἕναν ἀρχισυντάκτη τῆς περιουτῆς τοῦ κ. Γιαννίδη, ὀφείλουνε νά...

ΓΙΑΝΝΙΑΣ. Παράκαλῶ!... παρκακαλῶ...

ΚΟΣΜΙΑΝΗΣ (ζυγώνοντας τονε καὶ μιλώνοντας του με τραπεζοσύνη). Δὲ σὰς βόηκα νά σὰς εὐχαριστήσω... Ἡ ἔλλη- γή μου εἶταν πανηγυρική κι αὐτὸ τὸ χρωστάω στὸ ἄρθρο σας... Ἐσεῖς με εὐφώσιατε τόσο πολὺ, ὥστε...

ΓΙΑΝΝΙΑΣ (ψυχρὰ). Δὲ χρωστάτε τίποτα σὲ μένα. Τὸν κ. Διευθυντὴ μου νά εὐχαριστήσετε. Ἐγὼ εἶμαι τὸ χέρι ποὺ τὸ κινῶνε ἄλλοι, ἢ μηχανὴ ποὺ ἐπακούει δουλιὰ στὸν ἀν- μό! Μὲ διατάξιανε νά σὰς ἐπαινέσω καὶ σὰς ἐπαίνεσα... Ἄ με διατάξιανε νά σὰς βροῖσω, δὲ θὰ δυσκολυνόμουνα καθό- λου νῆν τὸ κάμω κι αὐτό.

Κα ΚΡΟΝΟΠ. (στὴ Βεργινία). Εἶναι κουβέντες σφρα- ρὲς αὐτῆς;

ΒΙΓΓΙΝΙΑ (συχναῖ κι αὐτῇ). Πόσο ὅμως τονὲ μεγα- λώνουνε αὐτῆς οἱ κουβέντες...

ΚΟΣΜΙΑΝΗΣ. Ἔτσι εἶναι, ὅπως τὸ λέτε, κύριε Για- νίδη!... Δὲν μπορεῖτε ὅμως νά μου ἀγνηθεῖτε καὶ τοῦτο... Ποτὲ δὲ θὰ γράφατε γιὰ μένα με τόσο ἐνθουσιασμό, ἂ δὲ μοῦ εἶχατε καὶ σὰς κάποια ξεχωριστὴ ἐχτίμησι...

ΓΙΑΝΝΙΑΣ (ψυχρὰ). Ἄφοῦ τὸ θέλετε, κ' ἔτσι...

ΒΙΓΓΙΝΙΑ. Παύστε τσαῖ, κύριε Γιαννίδη;

ΓΙΑΝΝΙΑΣ. Εὐχαριστῶ. Μαῖγκα μιὰ στιγμὴ με τὴν ἑλ- πίδα νά βροῦ τὸν κ. Διευθυντὴ... Ἄφοῦ δὲν εἶναι δῶ, ἔα- μαρτυρῶ στὸ γραφεῖο... Ἐγὼ τόση δουλιὰ σήμερα... (ἐτα- μάζεξε κι νά φύγει).

ΚΡΟΝΟΠΟΥΛ. Κύριε Γιαννίδη, νάρθῶ καὶ γὼ... Μὲ χρειάζοσαστε;

ΓΙΑΝΝΙΑΣ. Ὅχι... ὄχι... κάθισε! Μὴ χαλνᾷς τὴν ἡσ- χία σου...

ΚΡΟΝΟΠ. Μὰ στὸ Ὑπουργεῖο τὸν ἔξω-φεριζῶν;

ΓΙΑΝΝΙΑΣ. Δὲν περιόζει, πέρισις ἐγὼ ἀπὸ κεῖ...

ΚΡΟΝΟΠΟΥΛ. Σὰ με χρειάσαστε, μιλεῖστε μου... (στὸν Κοσμῖδη, συχναῖ). Εἶδες πὼς με τρέμει; Ποῦ κοταίει νά μοῦ πεῖ λέξη! Τοῦῶ παρὲν τὸν ἀέρα του πιά.

ΚΟΣΜΙΑΝΗΣ (χαμουργελώντας). Μήπως δὲν τὸ βλέπω!...

ΓΙΑΝΝΙΑΣ. Σὰς χαιρετῶ... (στὴ Βεργινία). Ἦθελα κάτι νά σὰς πῶ... Ἄν πληροφούσατε μιὰ στιγμὴ...

ΒΙΓΓΙΝΙΑ. Ἐρχομαι... (βγαίνουνε μαζί κ' εἰ δὲθ).

Κα ΚΡΟΝΟΠΟΥΛ. (κορνώντας τὸ κεφάλι τῆς). Ντρο- πές!... ντροπές!... Εἶναι καμώματ' αὐτά;

ΚΡΟΝΟΠΟΥΛ. Τὸν εἶδες; Σὰ βρομένη κόττα στέκε- ται μπροστά μου... Τάχει χάσει... Δὲν ἤξερε ποῦ νά βάλει τὰ μάτια του!...

ΚΟΣΜΙΑΝΗΣ (χαμουργελώντας). Ὅχι δὰ καὶ τόσο!

Κα ΚΡΟΝΟΠ. Δὲν πρόκειται γι' αὐτὸ τώρα... Τὴν ἄλλη μερμητανιά του θαμιάξω...

ΚΡΟΝΟΠΟΥΛ. Ναι, δίκιο ἔχεις... Γιὰ τὸ ζήτημα τοῦ Μαυροπόλου...

Κα ΚΡΟΝΟΠ. Ποιοῦ Μαυροπόλου; .. Μὲ τὸ κόρτε ποῦ κάνει τῆς Βεργινίας ὁ μεμεμπάντης!...

ΚΟΣΜΙΑΝΗΣ. Μπα! Δὲν τὸ πρόσεξα...

ΚΡΟΝΟΠΟΥΛ. Ὁστόσο νά σὰς πῶ...

Κα ΚΡΟΝΟΠ. Τί νά μὰς πῆς καὶ νά μὰς ξεπεῖς!... Τὸ ξεμιάλισε τὸ κορταί! Τὸ βροῖκε ἔτσι ἀθῶο καὶ ἀπονή- ρευτο, καί...

ΚΡΟΝΟΠΟΥΛ. Ἐχει τὸ σκοπὸ του... Αὐτὸς δὰ δὲ χά- νεται με ψευτοφωμαντισμοῦς! Βροῖκες κίολας τὸν ἄθροατο!... Αὐτὸς ἄλλο σκοπὸ ἔχει... Ἐξέθει πὼς...

ΚΟΣΜΙΑΝΗΣ. Μὰ ὁ κ. Λαστιδῆς δὲν ἔχει περιουσία, γιὰ νά πεῖ κανεὶς πὼς...

ΚΡΟΝΟΠΟΥΛ. Μὰ ποιὸς σὰς εἶπε πὼς ἔχει σκοπὸ νά

ΚΡΟΝΟΙΙ. Έγώ τόγραφα, μάλαστα... έγώ!... Μά ποῦ νάν τὸ ξέρω ἐγὼ πὸς ὁ κ. Διευθυντῆς μας εἶχε προσωπικά μετὸ Μαυροπούλου ;... Έγὼ ἔγραψα τὸ ἄρθρο, γιατί νόμισα πὸς ἔγραψε νάν τὸ γράψω, ἀφοῦ πολεμοῦμε τὴν Κυβέρνηση κι ὁ Μαυροπούλος εἶναι ἓνας ἀπὸ τοῦς κριτικότερους ἀντικυβερνητικούς μοχλοῦς... Τὸ ἄρθρο μου τῷσταυλά μετὸν ἕπερτά τοῦ γραφείου σὸν κ. Γιαννίδη νάν τὸ ἰδεῖ. Αὐτὸς τὸ εἶδε καὶ τῷσταυλά σὸ τυπογραφεῖο νὰ τυπωθεῖ....

ΒΙΡΓΙΝΙΑ, Ἰσα ἴσα ὁ κ. Γιαννίδης σκίζεται πὸς δὲν τοῦ τὸ πῆγανε, δὲν εἶδε κανένα τέτοιο ἄρθρο. Τὸ διάβασε, λέει, κι αὐτὸς τυπωμένο καὶ ξαφνιάστηκε !

ΚΡΟΝΟΙΙ. Δὲν τὸ εἶδε ;... Τόσο τὸ χειρότερο γι' αὐτόνε. Ἐνας ἀρχιουκράτης πρέπει νάχει τὰ μῖτια του τέσσερα, νὰ μὴν τοῦ ξεφεύγει τίποτα... Μὰ ποιὸς ξέρει κείνη τὴν ὥρα πὸς θάβωσκε τὸ μυαλὸ τοῦ κ. Γιαννίδη, σὲ τί κομμογονικὲς συζητήσεις θὰ χιανότανε μετὸν Πιτάκη καὶ μετὸ Χριστόφορο...

ΚΟΣΜΙΑΝΗΣ. Έγώ, νὰ σὰς πὸς τὴν ἀμαρτία μου, φοβῶμαι μὴπως ὁ κ. Γιαννίδης εἶχε συνεννοηθεῖ με...

ΒΙΡΓΙΝΙΑ. Ἄ! Ὅσο γι' αὐτὸ, κύριε Κοσμίδη, σὰς τὸ βεβασιώνω!... Ἡ τιμωτάρα τοῦ κ. Γιαννίδη... Ἡ ἩΘική του....

Κα ΚΡΟΝΟΙΙ. Νὰ σοῦ πῶ, Βιργινία μου... Ἀπὸ τοῦς τέτοιους πὸς τελαλοῦνε κάθε ὥρα καὶ στιγμὴ τὴν ἠθική τους καὶ τὴν τιμωτάτά τους, πρέπει νάν τὰ φοβιάται κανεὶς ὅλα...
ΚΟΣΜΙΑΝΗΣ. Αὐτὸ λέω καὶ γώ.

ΚΡΟΝΟΠΟΙΟΥ. Μάλαστα. Μπορεῖ νάγινε κ'ἔτσι... Ὅταν...

ΒΙΡΓΙΝΙΑ. Μὰ τὸ κάτουκάτου κ' ἔτσι νάγινε τὸ πρῶμα, σὲ καλὸ μᾶς βγήκε... Τὸ ἄρθράκι αὐτὸ ἔγινε ἀφορημῆ...

ΚΡΟΝΟΠΟΙΟΥ. (καμαρώνοντας). Μὴν ξεχνάτε πὸς ἐγὼ τόγραφα τὸ ἄρθράκι...

ΒΙΡΓΙΝΙΑ. Τόσο τὸ καλύτερο γιὰ σὰς... Τὸ ἄρθράκι

ΚΡΟΝΟΠΟΙΟΥ. Μὲ τοῦς Ροζάρηδες!... (κρυφὰ στὴν Κρομίδη). Τὸ νοῦ σου, κ. Κοσμίδη!... αὐτὸ ποῦ εἶπαμε...
ΚΟΣΜΙΑΝΗΣ (σικίζεται). Ὅσο γι' αὐτό...

(Μπαίνουν ἡ Βιργινία καὶ εἰ Ροζάρηδες).

Κα ΡΟΖΑΡΗ (χαίρετάει τυπικά τοῦς ἀντρες καὶ πάει καὶ φιλεῖ τὴν Κα Κρονονόου). Πηγὴ μου!...

Κα ΚΡΟΝΟΙΙ. Μέρως καὶ μέρες ἔχω νὰ σὲ ἰδῶ...(κρυφὰ βεντάξουνε σιγανὰ).

ΒΙΡΓΙΝΙΑ. Κύριε Ροζάρη, νὰ σὰς συστήσω τὸν κ. Κοσμίδη...

ΡΟΖΑΡΗΣ. Τιμὴ μου. Εἶχα διαβάσει σὸ «Λάβιφο» τὸ θριάμβό σας τὸν πανηγυρικό... Οἱ μέτοχοι τῆς «Ἀλληλοβοηθείας» δὲν μποροῦσαν νὰ κάμουν καλύτερη ἐκλογή...
ΚΟΣΜΙΑΝΗΣ. Ἰσως νὰ ὑπάρχουνε καὶ καταλληλότεροι ἀπὸ μένα γι' αὐτὴ τὴ θέση...

ΡΟΖΑΡΗΣ. Μὴν τὸ λέτε αὐτό!... (φωνάζοντας). Μελοπομένη!... Μέλπω μου!...

Κα ΡΟΖΑΡΗ (ξογώνοντας). Ἦ κυρία Κρονονόου μου δηγότανε πὸς...

ΡΟΖΑΡΗΣ. Νὰ σοῦ συστήσω ἀπὸ δῶ τὸν ἐπιστήθιο φίλο μου κ. Κοσμίδη... Ὁ διακεκριμένος πρόεδρος τοῦ δικημτικού συμβουλίου τῆς «Ἀλληλοβοηθείας», τοῦ λαμπρὸ αὐτοῦ τραπέζικοῦ ἰδρύματος, ὅπερ τιμὰ ὁμολογουμένως τὴν ἡμετέραν ἀγορὰν καὶ ἀντιπροσωπεύεται ἐπᾶξίως δι' ὄλων τὸν ὀπωσδήποτε... (ὁ Κοσμίδης ἀδιάκοπα χαίρετάει, κουνώντας τὸ κεφάλι του).

Κα ΡΟΖΑΡΗ (έίνοντας του τὸ χέρι. Ὁ Κοσμίδης τῆς τὸ φιλεῖ). Εἶμαι εὐτυχής, κύριε...

ΚΟΣΜΙΑΝΗΣ. Ἦ δική μου εὐτυχία εἶναι ἄπειρη, ποῦ σὰς γνωρίζω... ποῦ γνωρίζω μιὰ τόσο χαριτωμένη κυρία...

Κα ΡΟΖΑΡΗ (φιλάρεσκα). Μὲ κολακεύετε... (σιγανὰ βεντάξουνε).

ΡΟΖΑΡΗΣ (στὸν Κρονόπουλο). Μὰς ἔξλασες... Μιά βδομάδα ἀτάκαρη ἔχεις νὰ περάσεις ἀπὸ τὸ γκαρτέο... Στὸ σπίτι δὴ μὰς τόκορες !... Ὅτρε παρὰς πιά...
ΚΡΟΝΟΠΟΥΛ. Δουλιές, φασαγίες... *Ἴσα ἴσα ὅμως πὸν λογάδαζα νὰ περάσω σημερα...

ΡΟΖΑΡΗΣ. Αἴ, καλά ! Τώρα πὸν μὲ εἶδες ἀμέσως τὸ-φτιασες πὸς ἤθελες νὰ περάσεις νὰ μὲ ἰδεῖς!... Ἀλλοῦ ἀντρά.
ΚΡΟΝΟΠΟΥΛ. *Ἄκου μὲ πὸν σ' τὸ λέω !... Σὲ ἤθελα μάλαστα καὶ γιὰ σκοινδαῖα δουλιά.

ΡΟΖΑΡΗΣ. Καμὴν ἀσφαλῆσαι ;
ΚΡΟΝΟΠΟΥΛ. *Ὅχι. Σὲ εἶδα πγογρὲς στὸ Σύνταγμα μὲ τὸν Πιοληδοσιδη. Τὸν ἔξεις τί κουμάσι εἶναι ;

ΡΟΖΑΡΗΣ (χαμγελάωντας). Χη !...
ΚΡΟΝΟΠΟΥΛ. Ἰλιόταυδο, χωρίς χαχαρήρα, ἀφιλότημο... πὸς νὰ σ' τὸ πῶ ; reverse, μὲ λίγα λόγια...

ΡΟΖΑΡΗΣ. Τὸν ἔξω... τὸν ἔξω !...
ΚΡΟΝΟΠ. Καὶ πηγυλεις μὰζι του ἀποῦ τὸν ἔξεις ;
ΡΟΖΑΡΗΣ. *Ἴσα ἴσα γιὰ τὸν ἔξω πηγυλω μὰζι του. Εἶναι μάλαστα καὶ φίλος μου...

ΚΡΟΝΟΠ. Φίλος σου ; Δὲν μαροῦ νὰ σέ συγαῶ γι' αὐτὸ !... Ἀὲ θὰ ἔξεις φαίνεται τὴν τελευταία του πλάστο-γυαφιά...

ΡΟΖΑΡΗΣ. Κι αὐτὴ τὴν ἔξω !... Κι ὅμως !... τί τὰ θέλεις ; Ἀντὸι οἱ ἀθωῶτοι εἶναι κορησίου... γιὰ τὸ γαβῆνε μαροστρά, γιὰ τὴν μὲγα παύλον καὶ μεγδάς θέσες... Ἐξεις πὸσους τέτοιους καὶ χερσίρεους εἶδα ἴσαμε τῶρα νὰ πᾶνε μαροστρά ;...

ΚΡΟΝΟΠ. (σχεζαστικῶς). Σὺ νὰ μὴν ἔχεις κι ἄδικο...
ΡΟΖΑΡΗΣ. *Ἄδικο ; Θὲς νὰ σοῦ ἀναπέσει καὶ ὀνόματα ; Ὅτρε ἔνα, ὀτρε δυό ! Νά, μὲ τὴν προυζίνα ! Τέτοιους ἀθωῶτους σὲ συμβουλιέτω σὰν ἀδεσπὸς νὰ πᾶνεις φίλους γιὰ τὴν μὲγα θὰ σοῦ χερσιουτότρε !... Μὲ τοὺς Γιαννίθες

Κι **ΚΡΟΝΟΠ.** (πρὸς περὶπρατομένην). *Ἄκουε τὰ συζῶ-παινέματα καὶ πρὲς μὲς τὴν ἀλήθεια...

ΚΡΟΝΟΠ Χη !...
ΚΟΣΜΙΑΝΗΣ. *Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὸς ὁ κ. Γιαννίθης μπεθεῖ νᾶνα ἀξίως κ' ἐξαιρέτος, μὰ ἔχει χαχαρήρα κάπως ἀσυββῆστο, κάπως στρημένο... πὸς νὰ σὲς τὸ πῶ ;...

Κι **ΚΡΟΝΟΠ.** Βέβαια !... βέβαια ! *Ἡ εὐσεχιά του...
ΚΡΟΝΟΠΟΥΛ. Τί εὐσεχιά καὶ πρῶτον' ἀλογία ; Εἶναι ἀσυββῆστος ἄδωπος... ὅλο γκαρνυλεῖ... ὅλα τοῦ φτυῖνε... τρώγεται μὲ τὰ γούγα του ..

ΚΟΣΜΙΑΝΗΣ. *Ὅχι κ' ἔτσι, κλημένε...

ΒΙΡΤΙΝΙΑ (πελῶντας). *Υπερασπιστέρε τον ἑσείς, κ. Κορηδὴ, τὸν τὰλάτωγο !

ΚΡΟΝΟΠ. *Ἄν τὰ λόγια μου, κ. Βιργινία...

ΒΙΡΤΙΝΙΑ. *Ὅχι ! Ἀντρά !... τὴ γνώμη σου νὰ μὲς πᾶνε ἀντρά...

Κι **ΚΡΟΝΟΠ.** Ἀντρά, *Ἀλέξο !... Τί σταμάτησες ;

ΚΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ. Τιατὶ νὰ σταματήσω ;... Ὁ κ. Γιαννίθης μὰς ἀράνωσε ! Μὲ τὸ νᾶν τοῦ βρομᾶται ὁ ἔνας καὶ νᾶν τοῦ ληγίσει ὁ ἄλλος, ἐπαροδίζει καὶ τὴ δαχὶ μὲς τὴ δουλιά, κάνει ὄχτρονὸς στὰ *Υπογυεῖα, ὄχτρονὸς σ' ὅλα τὰ δημόσια γυαφία, ὄχτρονὸς στὴν καλὴ κοινωνική μὲς τῆς κ' ἔτσι, ὅταν πηγυλῶνουμε γιὰ καμιά εἰδησιή, βγίζουμε ὅλες τίς πόδες χάσιες... Εἶναι κατάστασι αὐτὴ ; *Ἐσεται καὶ κείνο πὸν μὲς σάγωσε μὲ τὸ Μανδρόπουλο...

ΚΟΣΜΙΑΝΗΣ. *Ὁ ! Εἶναι τρομερὸ αὐτὸ !...

ΚΡΟΝΟΠ. Ὁ κ. Δερθυντὴς μὲς τὸ φτυᾶει ἀκόμια καὶ δὲν ζουῖνε...

ΒΙΡΤΙΝΙΑ. Μὰ τὸ ἄρθρο ἔσσις τὸ γράφεται καὶ ὅχι ὁ κ. Γιαννίθης... *Ἔτσι μοῦ ἔτρε ὁ πατέρας...

ΚΟΣΜΙΑΝΗΣ. *Ἔσσις τὸ γράφεται ;... Μὰ τότε εἶναι ἀκόμια τρομερῶτερο !...

Ὁ *Ἀρχιουναρχὴς

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοκτήτης: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΛΙΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, αρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συντρομή χρονιάτικη: Για την Ελλάδα και την Κρήτη δρ. 10. Για το εξωτερικό φρ. χρ. 12.50.—Για τις επαρχίες δεχόμαστε και τρίμηνες συντρομές (δρ την τριμηνία).—Κανένας δὲ γράφεται συντρομητής ἂν δὲν προσπερώσει τὴν συντρομή του.

20 λεπτά τὸ φύλλο.—Τὰ περυσμένα φύλλα που λιοῦνται στὸ γραφεῖο μας διπλὴ τιμὴ.

Βρίσκεται στὴν Ἀθήνα σ' ὅλα τὰ κίосκια, καὶ στὶς επαρχίες σ' ὅλα τὰ πραχτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

γα τὸν ἀντικειμενικὰ τραγούδια, τὸν ξεχωρίζει κανένας καθὼς σ' ἄλλα. Ἰδιαίτερα πρέπει ν' ἀναφέρουμε ἀπὸ τὰ ποιήματά του τὴν «Τιτανομαχία», τὴ «Μαγδαληνή» καὶ κείνο ποῦ ἔχει γράψει στὰ παιδιὰ του, ποῦ ἐνῶ τόσο ἐλάτρευε ὁ ποιητὴς δὲν εἶχε τὴν εὐτυχία νὰ τὰ δεῖ πρὶν πεθάνει, γιατί τὴ στιγμή ποῦ αὐτὸς ἐπλήρωνε τὸν ὕστερό του φόρο στὸ Πετρωμένο, ἐκεῖνα ἐξεπλήρωναν τὴν ἱερή τους ὑποχρέωση στὴν Πατρίδα.

Καὶ πέθανε σὲ μιὰ γωνιά τοῦ νοσοκομείου ὁ μάρτυρας αὐτὸς τῆς ζωῆς καὶ οἱ λίγοι φίλοι του ποῦ τὸν συνώδευαν ὡς στὸν τάφο εἶχαν στὴν ψυχὴ τους τὸ βῆρος μιᾶς ἀληθινῆς λύπης ποῦ ἀλάφρωνε ὁμως ἡ ἐλπίδα τοῦ ἀπάντεχου ἐρχομοῦ τῆς γαλήνης, γιατί κανένας δὲν μπορεῖ ν' ἀρνηθεῖ πὼς ὁ θάνατός του δὲν εἶταν ἡ πιὸ μεγάλη του εὐτυχία!

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

© ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Στὸ ἐρχόμενο φύλλο θὰ δημοσιέψουμε μιὰ ὁλοσέλιδη εἰκόνα, τὸν «Ἐθνικὸ μας Ὕμνο», ποῦ μᾶς τὴν ἔστειλε ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ ὁ κ. Θεόδωρος Τρικογιλίδης, σπουδαστὴς τῆς καλλιτεχνικῆς Ἀκαδημίας τῆς Νέας Ὑόρκης. Τὴν εἰκόνα του τὴν ἐμπνεύστηκε ὁ κ. Τρικογιλίδης ἀπὸ τὶς δυὸ πρῶτες στροφές τοῦ Ἐθνικοῦ μας Ὕμνου.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Τὸ Ὁδεῖο Λότνερ ἐργάζεται ἀντιαρχαϊκὰ, σοβαρὰ, τίμια, δίχως κλίκες καὶ ραδιοურγίες καὶ ρεκλάμες, δίχως φαβορίτες καὶ φαβορίτους, καὶ μὲ «ὑπὸ εὐμένειαν» καὶ «ὑπὸ δυσμένειαν», εἶναι μ' ἄλλα λόγια Ὁδεῖο κι ὄχι **Ραδιοურγεῖο**, ὅπως τιτλοφορήθηκε κάπιο ἄλλο μουσικὸ ἴδρυμα, ποῦ κάτω ἀπὸ τὰ ταβάνια του ἐργιάζει καὶ μαίνεται ἡ σπιουνιά καὶ τὴ λλληλοφάγωμα. Ἡ κ. Αἶνα φὲν Λότνερ, ἡ φημισμένη πιανίστρα, ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά, κι ὁ κ. Κλεάνθης Ζάνος, ὁ προστάτης κάθε καλοῦ στὸν τόπο μας, ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἀγωνίζονται δέκα γρόνια τώρα νὰ ἐξυψώσουνε σὲ ἀληθινὰ μουσικὸ σχολεῖο τὸ Ὁδεῖο τῆς ὁδοῦ Φειδία, καὶ τὸ καταφέρανε. Καὶ μιὰ ἀπίδειξη τρανή, ἡ «Μουσικὴ ἄσκηση» τῆς περασμένης Κυριακῆς, ἔπου μαθητὲς καὶ μαθήτριες τοῦ Ὁδεῖου ἔχτελέσανε, μέσα στὴ γιομάτη ἀπὸ κόσμο διαλεχτὸ σάλα του, στὸ πιάνο, στὸ βιολί καὶ στὸ βιολοντσέλλο, δύσκολα κομμάτια ἀπὸ τὸν Tschaikowsky, τὸ Haydn, τὸν Beethoven, τὸ Chopin, τὸν Goltermann τὸν Brahms, τὸ Mendelssohn κλπ. Ξεχωριστὰ ἄρесе κ' ἐνθουσίασε τὸ «Ave Maria» τοῦ Gounod ποῦ τραγουδήθηκε ἀπὸ τὶς Δες Εὐτυχία Χάγερ καὶ Λιλή Μάισερ κι ἀπὸ τὸν κ. Δ. Παπᾶ.

Τὸ Ὁδεῖο Λότνερ ἔχει καταργήσει τὶς ἐξετάσεις. Ἀντὶ αὐτὲς, ἔχει τὶς δημόσιες συναυλίες του, σὰν τῆς περασμένης Κυριακῆς, ἔπου τὴ δουλειὰ τοῦ τὴν παρουσιάζει κάθε λίγο καὶ λιγάκι στὴν κρίση τοῦ κοινοῦ. Μὰ καὶ κάθε μέρα, σὲ κάθε μάθημα, μήπως δὲ γίνεται κ' ἐξέταση; Ἡ κ. Λότνερ διευτύνει οὐσιαστικὰ, ὄχι τυπικὰ, τὸ Ὁδεῖο τῆς. Παρακολουθεῖ μὲ μητρικὴ στοργὴ τὴν πρόοδο κάθε μαθήτριας καὶ κάθε μαθητῆ τῆς καὶ ξέρει τί ἀξίζει καὶ τί ζυγίζει ὁ καθένας τους. Μὲ ἄλλα λόγια, δὲν εἶναι διευθύντρια γιὰ τὰ μάτια, καὶ γιὰ ρεκλάμα, γιὰ νὰ τραβάει τετράπαχους μιστοὺς καὶ γιὰ νὰ προσκυνεῖται δουλικὰ ἀπὸ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς. Οἱ χαραχτήρες μέσα στὸ Ὁδεῖο τῆς δὲν ἐξαχρειώνονται τὸ ἐναντίο, διορθώνονται οἱ χαραχτήρες ἐκεῖ μέσα. Δὲ μαθαίνουνε μοναχὰ μουσικὴ τὰ παιδιὰ σας στὸ Ὁδεῖο τῆς, παιδαγωγοῦνται κιόλας, ἀνθρωπίζονται. Ἐπειτα συλλογιστεῖτε καὶ τᾶλλο: ἓνα δίπλωμα τοῦ Ὁδεῖου τῆς ἔχει πέραση κι ὄξω, στὴν Εὐρώπη, γιατί ἡ ὑπογραφή «Αἶνα φὲν Λότνερ» εἶναι γνωστὴ σ' ὅλους τοὺς μουσικοὺς κύκλους καὶ σ' ὅλες τὶς μουσικὲς Ἀκαδημίες, κι ὄχι μοναχὰ στοὺς δημοσιογραφικοὺς κύκλους τῆς Ἀθήνας.

Γιομάτος ἐνθουσιασμοῦ ἐφυγα τὴν περασμένη Κυριακὴ ἀπὸ τὴ «Μουσικὴ ἄσκηση» τοῦ Ὁδεῖου Λότ-

τηνερ. Καί καταχάρηκα πὸ τὴν σάλα του μέσα εἶδα καὶ τὸν κ. Παπαδημητρίου, τὸν ἰδιαιτέρου κ' ἐμπιστευτικῶς γραμματέα τοῦ κ. Γ. Νάζου.

— Νά, συλλογίστηκα, πὸ καὶ τὸ Ὁδεῖο τοῦ κ. Νάζου παρακολουθεῖ μὲ διαφέροτις ἐργασίες τοῦ Ὁδεῖου Λόττηνερ.

Ὅταν ἡ κοινωνία μας ἀρχινῆσει νὰ σέβεται τὴν ἐργασία καὶ νὰ τραβιέται: ἀπ' αὐτὴν, καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν χυδαία ρεκλάμα, θὰ βρεθοῦν καὶ οἱ ἀληθινὰ φιλόμουσοι πὸ θὰ προικοδοτήσουν μὲ ἡγεμονικῆς δωρεῆς τὸ Ὁδεῖο τῆς κ. Λόττηνερ. Ἴσα μὲ τὴν ὄρα ξένου μοναχὰ φιλόμουσος ἢ μπορεῖ νὰ καυχιέται πὸς συντρέχει: τὴν τίμησιν αὐτῆς δουλειᾶς, ἔ κ. Κλεάνθης Ζάνου.

ΜΟΥΣΙΚΟΦΙΛΟΣ

~ ~ ~ ~ ~

ΑΠΟ ΤΑ «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ»

ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Ζ'.

Ξεκουριάσου καταπονημένε. Ζωντάνευσε ἄρρωστέ.
Χόρευε σακατή πολεμιστή.

Καμάρωσε Στρατηλάτη τὸ ἔργο σου. Μαζύ σου ταξιδεύει ὁ νοῦς μου στήν ὄνειρεμένη δόξα. Δὲν τέλειωσες. Σ' ἀκολουθῶ. Τὰ λόγια μου ἴσκιος. Οἱ πράξεις σου ψυχή.

Περνοῦμε τὸ κίστρο.

Ζευγάρια, ζευγάρια τὰ πέταλα τῶν ἀλόγων γεμίσανε σόνη τὴν πεδιάδα.

Ἀνοίχτε Γιάννενα. Ἀνοίχτε.

Κύματα κινοῦν οἱ σκέψεις μέσα ἐκεῖ. Κλίνουν πιά οἱ δῖνοι οἱ Ἀλητασιᾶδες στὸν Ἑλληνικὸν Ὀλυμπο.

Φτάνει πιά. Συγκοθεῖτε ἀπ' τὸ χῶμα κουρελιωμένοι μου εἴζωνοι, ἀτσαλένιοι, καὶ στήστε χορὸ γύρω στὸ λευκὸ πινὶ τῆς παρίδωσης πὸν στέλνει ὁ παῖς.

Κάνε πινὶ βαροῦλα τῆς λίμνης καὶ θὰ σὲ συνοδεύουν οἱ δεκαεφτά πνιμένες χροσὰ στοιχειωμένες δελφίνια.

Ἀδέρφωσέ Σαλονίκη πρὸς τὰ Γιάννενα καὶ πλέξτε καμάρω ὄνειρετὴ νὰ περάσῃ λαὸς καὶ λαὸς.

Καὶ καθάλλω μόνον, ἕνας, πασίφανος, ὁ Στρατηλάτης.

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ Κ' ΕΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ὁ ἀγαπητὸς Ρωμιόφιλος (ὅπως τοῦ ἀρέσει νὰ ὀνομάζεται γιατί, λέει, ἀγαπᾷ περισσότερο τοὺς σημερινούς Ρωμιούς ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνες) δόχτορας κ. Karl Dieterich, μᾶς ἔστειλε ἀπὸ τὴ Λιψία ἕνα γράμμα κ' ἕνα τραγούδι, χαρακτηριστικὰ καὶ τὰ δύο τῆς ἀγάπης του πρὸς τὴν καινούρια Ἑλλάδα. Μ' εὐχαρίστηση μεγάλη τὰ τυπώσαμε δω.

Λιψία 14.3.13 Davidstr, 5.

Ἀγαπητέ μου κ. Ταγκόπουλε,

Δὲν μπορῶ παρὰ νὰ σᾶς συγχαρῶ κ' ἐγὼ γιὰ τὸ μεγάλο σας ἐθνικὸ σῆκωμα πὸν τὸ εὐχόμενον πάντα, μὰ δὲν τόλμησα νὰ τὸ ἐλπίζω. Δὲν μπορῶ νὰ σᾶς πῶ, τί ἀνακούφιση αἰσθάνομαι κ' ἐγὼ ὕστερα ἀπὸ τὸ καταπλάωμα τῶν τελευταίων χρόνων. Σᾶς σφίγγω τὸ χέρι, γιατί ξέρω πὸς ὁ «**Νουμάς**», εἴταν κ' ἐκεῖνος ἀπὸ τοὺς ὀρομοδείχτες τοῦ τόπου σας.

Τὸ ἀντικρινὸν τραγουδάκι μου ἤρθε ἔτσι ἀθέλητα σήμερα τὸ πρῶτ' καὶ σᾶς τὸ στέλνω ὡς ἀπόδειξη τῶν αἰσθημάτων μου.

Γιὰ σας χαρά σας!

KARL DIETERICH

ΣΤΗΝ ΞΑΝΑΓΕΝΝΗΜΕΝΗ ΕΛΛΑΔΑ

(Ἀπὸ ἕνα παλιὸ τῆς φίλου)

Χαρά σου, μάννα, πὸν κρατᾶς
Στὴν ἀγκαλιά σου μονομιᾶς
Δυὸ ποθητὰ παιδιὰ σου,

Ποῦταν καμάρω σου κρυφὸ
Κ' ἔλεες: Δίχως αὐτὰ τὰ δυὸ
Πλεῖα δὲν μπορῶ νὰ ζήσω.

Τώρα νὰ ζῆς, μαννούλα μου,
Καὶ νὰ χιλιχρονοῦζης
Στὴν **Κρήτη** καὶ στὴν **Ἡπειρο**
Γερὰ ν' ἀπακουμπίζης!

Μ' αὐτὲς τίς δυὸ στὸ πλάι σου
Τὸν κόσμον μὴ φοβᾶσαι,
Γιατὶ σὺν ἄλλῃ μιᾷ φορᾷ
Παλλικαρῖνα θᾶσαι!

“ΓΡΑΜΜΑΤΑ”

ΜΗΝΙΑΙΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Τόμος Δεύτερος (400-450 σελίδες)

Συνταρμὴ φρ. 10, προπληρωτέα.

Διεύθ. σι: «Grammata» B. R. 1146. Alexandrie (Egypte)

Σημείωση: Τὸ πρῶτο φύλλο, πὸν τυπώνεται, εἶναι ἀφιερωμένον στὸ Μανβίλ (μὲ ἀνέκδοτα ποιήματα, μελέτη μεγάλη γιὰ τὴ ζωὴ του, γιὰ τὸν ἄνθρωπον, καὶ γινόμενες λογίων κλπ.), καὶ τὸ δεύτερο θᾶναι ἀφιερωμένον στὸν πόλεμον.

ΑΠΟ ΤΙΣ «ΣΤΡΟΦΕΣ» ΤΟΥ JEAN MORÉAS (*)

ΤΡΙΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΙΙ

Κάθε φορὸν ὅπου ὀχληρὸς ὁ βαρεμὸς πλακώνει
Τῆ δόλια μου καρδιά,
Θυμᾶμαι τὰ λιγνόκρινα τὰ ὠχρὰ ποῦ δυναμώνει
Τοῦ κύματος ἢ ἀπαλὴ βροχὴ στὴν ἀμμουδιά,

Τὸ ἀνέναντα τῶν καικιῶν, ἢ μπόρα ὡς τὰ χτυπάει
Παραπονετική,
Τὴν ἄκρα τὴν ἀφρόλουστη, τοῦ γλάρου ὅπου πεταίει
Στὴν κυματοῦσα θάλασσαν ἀπάνου, τὴν κραυγὴ.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΙΧ

Στὰ δάση τ' ἀθηνιώτικα μύρτα λευκὰ θερίστε,
Στὴ Νίμη γιασεμιά·
Μὲ ρόδα λαμπερόχρωμα τοῦ Παρισιοῦ γιομιστέ
Μιά ξέχειλη ἀγκαλιά,

Ἄπ' τὶς Μαρτίγες τὶς γλυκὲς, φίλοι μου, μᾶστε ἀκόμα
Τὴν πλούσια χλωρασιά
Γιὰ τὸ στεφάνι, στολισμὸς ποῦ θὰ εἶναι μου στὸ χῶμα
Κι ἄπ' τὸν ἀλήτη τὸν καιρὸν ὅπου θὰ μὲ φυλᾷ.

Μετ. ΚΛΕΩΝ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ

Στὸ Σπύρο Παπᾶ :

*Δὲν εἶμαι μόνος
Γιὰτὶ ὁ πόνος
Μ' ἀκολουθεῖ*

Δὲ θέλω πιά τὰ μάτια μου νὰ εἶναι δακρυσιμένα,
Δὲ θέλω πιά τὰ στήθια μου νὰ βγάλουν ἄχ! κανένα.
Χεῖλι ἀχνὸ τὸ χεῖλι μου δὲ θέλω νὰ φιλήσῃ,
Καὶ ἡ καρδιά μου μ' ἔρωτα δὲ θέλω νὰ χτυπήσῃ.
Ἀγάπησα τὴ Μοναξιά, ποῦ ξῆ μὲς τὰ σκοτάδια
Μέσα σὲ δάση, σὲ βουνά, κοντὰ σ' ἀρνιῶν κοπάδια,
Σὲ θάλασσεσ με κύματα, ἀφροστεφανωμένα
Καὶ σ' ἀνεμόδαρτα νησιά, νεροθεμελιωμένα.
Τὴ Μοναξιά ἀγάπησα κι' αὐτὴ λατρεύω μόνο,
Μὰ ὡμὲ ἀπάντησα ἐκεῖ ἀντραστὴ τὸν Πόνο.
Μὲ τὰ σκληρὰ τὰ νύχια του παντοῦ μ' ἀκολουθεῖ
Στὸ βῆμα μου τὸ βῆμα του, σὰ νᾶν' ἦχώ χτυπάει.
Αὐτὸς ὅπου δὲ μ' ἄφισε ποτέ μου νὰ γελᾶσω.
Ὅπου δὲ μ' ἄφισε ποτέ ἀγάπη νὰ χορτάσω,
Θέλει κι' αὐτὴ τὴ Μοναξιά ἀκόμη γιὰ ν' ἀφίσω,
Μὰ μὲς τὸν τάφο θὰν τὴ βρῶ, κι' ἐλπίζω δὲ θ' ἀργήσω.

26)2 1913

Α. Γ. Κ.

(*) Ἀπὸ τὸ βιβλίο ποῦ βγαίνει σὲ λίγο, μὲ ὄλεσ τὶς
Στροφές» μεταφρασμένες.

ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Μέριασε κόσμη τοῦ κακοῦ, Σουλτάνε κόσμη κρύψου!
τῆς Λευτεριάς περήφανο τὸ πνεῦμα προσδιοθαίνει.
Σήμερα χαίρεται οὐρανὸς κι' ὅλος ὁ κόσμος χαίρει,
στὰ Γιάννενα τὰ ξακουστά, μονιά τ' Ἀλῆ Βεζύρη.
Καὶ στρώνονται διαφνόκλαδα καὶ μύρτα καὶ λουλούδια
καὶ τὰ προικιά τους στρώνουνε οἱ κορασιεὶς στὴ στράτα,
καὶ τὸ χορτάρι ἐφούντωσε καὶ σύρριζο ἀγαλλιᾷζει
στοῦ Κωσταντίνου νικητὴ τὸ δοξασμένο διάβα,
ποῦ δαμασε τὸν τύραννο τῆς Λευτεριάς τῆς σκλάβας.
Σήμερα χαίρεται οὐρανὸς στὰ Γιάννενα τὰ μαῦρα·
χαμήλωσε καὶ στάθηκε ὡς τῶν σπιτιῶν τὸ φρούδι,
μὲ τὴν εἶδι τῆς γαλανῆς σημαίας καὶ χαϊδεύει
τ' ἀγέρι ποῦ ἀναστέναζε στὸ σκλαβωμένον τόπο·
καὶ δίνει στὶς ψυχὲς φτερά, ζωὴ καινούργια δίνει,
καὶ φέρνει δάκρυα τῆς χαρᾶς στὰ μάτια τὰ θλιμμένα,
καὶ μὲς τοὺς τάφους τοὺς βαθιοὺς τῆς ἄνοιξης τὴ χάρη.
Καὶ μοναχὰ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ τ' ἄλυστο τὸ κουφάρι,
ὅταν ἦ γις ἐσείστηκε, ραγίστη τὸ μνημοῦρι,
ἀνασηκώθηκε μ' ὄρημν στὸ μυτερὸν ἀγκῶνα,
ν' ἀκουριαστῆ τὸ τί στοραεῖ ἢ χλαλοῖ ἢ ξαφνιάστρα.
Καὶ φρένιασ' ὁ Ἀλῆ Πασᾶς, τρεμουλιασεν ἡ μούχλα
στὰ μπερδεμένα γένεια του, τοῦ τρίξαν οἱ ἄρμοι,
κι' ἔπεσε καὶ σωριάστηκε γιὰ πάντα, στάχτη ἀχνή.

22 τοῦ Φλεβάρη 1913

ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΔΙΠΛΑ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΑΟ

Τὴ στιγμὴ αὐτὴ, ποῦ ἀρχίσεις νὰ μπαίνεις στὸ
δρόμο τῆς ἀναγέννησης σου, ὦ ρωμαε, ποῦ ξεπάστρε-
ψες ἀπ' τὴ ράχη σου μερικὲς λέρες, ποῦ τόσον
καιρὸ σοῦ ρουφούσαν τὸ αἷμα, τὴ στιγμὴ αὐτὴ ποῦ
μπόλιχο τρέχει τὸ αἷμα σου στὸν πόλεμο καὶ τὸ
θλωμένο ἄστρο σου ἀρχίσε νὰστράφτῃ φωτεινά,
τὴ στιγμὴ αὐτὴ ἔρχομαι νὰ σοῦ θυμῆσω πὼς καιρὸς
εἶναι πιά νὰ βγάλῃς ἀπὸ πάνω σου καὶ τὶς στερνὲς
λέρες ποῦ μὲ τὸ φαρμακερὸ γλωσσίδι τοὺς ξακολου-
θοῦνε νὰ σὲ φαρμακέθουν ἐνάντια στοὺς ἀδερφοὺς
σου καὶ νὰ σὲ γελοῦν μπροστὰ στὰ μάτια σου, και-
ρὸς εἶναι πιά νὰποκηρύξεις καὶ νὰ ἀναθεματίσεις
τὴν ἐκμεταλλευτικὴ αὐτὴν ἐταιρεία, ποῦ λέγεται
«Μιστριώτης καὶ Σια», ποῦ ἐκμεταλλεῖται φανερὰ
καὶ ἀδιάντροπα τὸ πνεῦμα, τὴν καρδιά καὶ τὴν ψυχὴ
σου. Καιρὸς εἶναι πιά νὰ ξεμπερδέψεις τοὺς λογα-
ριασμούς σου μὲ τὰ μέλη αὐτῆς τῆς ἐταιρείας, ποῦ
σοῦ χύνουν φαρμάκι στὴν ψυχὴ, ποῦ μὲ τὶς συκο-
φαντίες τοὺς σὲ κάνουν νὰ μισῆς ἐκείνοὺς, ποῦ ἀλη-
θινὰ σὲ πόνεσαν, καὶ σ'ἀγάπησαν, καὶ ὑπέφεραν, καὶ
υποφέρουν γιὰ σένα. Σοῦ τὶς θυμίζω λοιπὸν αὐτέσ
τὶς λέρες καὶ σοῦ τοὺς καταγγέλλω ὡς ἔσχατους
συκοφάντες καὶ φέφτες μὲ τὶς ἀκόλουθεσ τρανεὲς κ'

ἀδιαφιλονείκητες ἀπόδειξεις. Σὲ σένα, ὦ ρωμιέ, ἀπομένει νὰ λογαριαστῆς μαζί τους, ὅπως λογαριάστηκες μὲ τοὺς παλιοκομματικοὺς ἐκμεταλλευτὲς σου.

Ἡ πρώτη ἀπόδειξη εἶναι ὁ σκοτωμὸς τοῦ μαλλιάρου (κατὰ Μιστριώτην προδότη) Μαδίλη, στὰ Γιάννενα, καθὼς καὶ ἄλλων πολλῶν μαλλιάρων πού ἄλλοι ἀπ' αὐτοὺς σκοτώθηκαν καὶ ἄλλοι πολεμοῦν.

Ἡ δούτερη καὶ πῶς μεγάλη ἀπόδειξη εἶναι ἡ ἀκόλουθη. Τίς περασμένες ἔφερα ἀπ' τὴν Πόλην τὴ βιβλιοθήκην μου ἐδῶ στὴν Ὀδησσό. Ἀπ' τὸ τελενεῖο τίς κάσες μὲ τὰ βιβλία τίς ἔστειλαν ἴσια στὰ γραφεῖα τῆς λογοκρισίας. Ὁ κύριος λογοκριτής, Ἕλληνας κ' αὐτὸς ἀπ' τοὺς πολλοὺς, ἀφοῦ σκάλιξε καλὰ καλὰ καὶ ξέταξε τὰ βιβλία ὅλα, σὰ νάταν τὸ κάθε βιβλίο κ' ἕνας κακοῦργος τρομερός, ξεχώρισε τὸ «Νουμᾶ» τὸ «Κοινωνικὸ ζήτημα» τοῦ Σκληροῦ, τὰ «Χρονικά» τῆς Πόλης, τὴν «Κοινωνικὴ σαπίλα» τοῦ Βεζεστένη κ. ἄ. Αὐτὰ, μοῦ εἶπε, εἶναι μποδισμένα ἐδῶ. Τὰ «Χρονικά» τὰ βρήκε σκανταλιστικά γιὰτὶ εἶδε ἕνα ἄρθρο μέσα περὶ χριστιανικοῦ σοσιαλισμοῦ!!

-- Μὰ καλὰ, κάνω τοῦ λογοκριτή, ὁ Νουμᾶς γιὰτὶ εἶναι μποδισμένος; (ἀφοῦ τὸν ὑποστηρίζουν οἱ Σλάβοι μὲ τὰ χρήματά τους, κύριοι Μιστριώτη καὶ Σια;) Μοῦφερε λοιπὸν καὶ μοῦδειξε τὸ σχετικὸ ἄρθρο τοῦ νόμου, ἔπου λέγει ὅτι ἡ κυκλοφορία τοῦ «Νουμᾶ» καὶ τῆς «Ἐρευνας», περιοδικῶν τῶν Ἀθηνῶν, ἀπαγορεύεται μέσα στὸ ρωσικὸ κράτος. (*Ἄκου τα Μιστριώτη!) Κεῖνη τὴ στιγμή μοῦ ἤρθαν δυὸ σκέψεις. Ἡ μιὰ μοῦφερε χαρὰ, ἡ ἄλλη λύπη. Χάρηκα γιὰτὶ μ' αὐτὸ ἀποδείχεται ἄλλη μιὰ φορὰ ὁ Μιστριώτης καὶ οἱ συντρόφοι του πὼς εἶναι ψέφτες καὶ συκοφάντες. Αὐπήθηκα ὅμως γιὰτὶ ὁ νόμος αὐτὸς μοῦ ἀφαίρει ἀπ' τὴ βιβλιοθήκην μου τὸ «Νουμᾶ» καὶ μοῦ τὸν ὑστερεῖ γιὰ πάντα, ἀποχωρίζοντάς με ἀπ' αὐτόν.

Ὅστε λοιπὸν ἂν οἱ Σλάβοι μᾶς πλερώνουν, κύριε Μιστριώτη, γιὰ νὰ χαλάσουμε τὴ γλώσσα σου, ὦ ἀπλοϊκὲ ρωμιέ, γιὰτὶ τότε αὐτὸς ὁ διωγμὸς κατὰ τοῦ «Νουμᾶ», γιὰτὶ ἀπαγορεύτηκε ἡ κυκλοφορία του μέσα στὸ Σλαβικὸ αὐτὸ κράτος; Γιὰτὶ ἀπαγορεύεται ἡ κυκλοφορία τοῦ «Κοινωνικοῦ ζητήματος» πού γράφει γιὰ τὴ δημοτικὴ μας γλώσσα, γι' αὐτὴν πού χύνομε τὸ αἷμα μας;

Ὅριστε λοιπὸν καὶ πάλε καταγγέλω, ὕστερ' ἀπ' τίς παραπάνω μαρτυρίες, σ' ὅλο τὸν Ἑλληνισμὸ καθὼς καὶ μπροστὰ σ' ὅλον τὸν πολιτισμένο κόσμον, τὸ Μιστριώτη καὶ τὴ συντροφία του, ὡς ψέφτες, κατεργάρηδες καὶ ἔσχατους συκοφάντες καὶ παρακαλῶ τὸν κάθε ρωμιὸ ξεχωριστά, πού ἔχει κάπιο αἰσθημα καὶ μπορεῖ νὰ ξεχωρίσῃ τὸ μάθρο ἀπὸ τᾶσπρον, νὰ τὸ πῆ καὶ νὰ τὸ βροντοφωνήσῃ ἂν ἔχω

δίκιο ἢ ὄχι καὶ ἂν ἐμεῖς οἱ μαλλιάροι εἴμαστε οἱ ἀγορασμένοι προδότες καὶ ἐχθροὶ του, ἢ αὐτοὶ οἱ καλπογιάνηδες πού ἔχουν συμφέρον νὰ κρατοῦν τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ στὸ σκοτάδι καὶ στὴν αἰώνια ἀμάθεια μὲ τὴ στραβὴ καὶ ψέφτικη προγονοπληξία τους;

Καὶ τώρα τελιώνοντας τὴ καταγγελία μου, πιστεύω πὼς γλήγορα θὰ φωτίσῃ ἡ ἀλήθεια τὰ ρωμαϊκά πνεύματα πού εἶναι καιρὸς πιά νὰ ξεσκουριάσουν καὶ νὰ νοιώσουν τοὺς καθαφτὲ φίλους τους καθὼς καὶ τοὺς ἐχθροὺς τους.

Ὅσο γιὰ τὸ «Νουμᾶ» εἶμαι βέβαιος πὼς ὅλοι οἱ ὁμοϊδεάτες ὅσο βλέπουν νὰ τὸνε κυνηγοῦνε καὶ νὰ τὸνε διώχνουν ἀπὸ παντοῦ, τόσο πῶς πολὺ τὸν ἀγαποῦν καὶ τὸν ἐχτιμοῦν γιὰ τὸν ἀνίκητο ἥρωισμό του.

Αὐτὰ γιὰ τὴν ἱστορία τῆς Ἰδέας μας, καὶ ξέχωρα τοῦ «Νουμᾶ».

Ὀδησσὸ 15 τοῦ Φλεβάρη 1913.

ΝΙΚΟΣ ΚΑΣΤΡΙΝΟΣ

Φ. ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΒΣΚΗΣ

ΟΙ ΚΑΤΑΔΙΚΟΙ ΣΤΗ ΣΙΒΗΡΙΑ *)

(Κομᾶτι ἀπὸ τὸ «Νευρόσπιτο»)

I

Ἡ φυλακὴ μας εἶτανε χτισμένη στὴν ἀρχὴ ἀπὸ τὸ φρούριο, πέρα λιγάκι ἀπὸ τὰ ὄχρωματα. Κοίταζα συχνὰ ἀπὸ τὰ μικρὰ ἀνοίγματα πού εἶχε τὸ χαράκωμα, πασκίζοντας ν' ἀνακαλύψω καμιά γωνιὰ τοῦ ἀπέραντου κόσμου πού ξεπλωνότανε πέρα μακριά. Μὰ ἔτι κατὰφερνα νὰ ἰδῶ, εἶτανε μιὰ κορδέλλα μολυβένιου ἢ γαλάζιου οὐρανοῦ καὶ τ' ἀψηλὰ χορτάρια τὰ φυτρωμένα στ' ὄχρωμα, ἔπου οἱ φρουροὶ νύχτα μέρα πηγαινοερχότανε μονότονα. Ρωτοῦσα τότες τὸν ἑαυτὸ μου πόσον καιρὸ ἀκόμα τάχα, θὰ σερνόμουνα ὡς τὸ χαράκωμα γιὰ νὰ ρήχνω μιὰ κρυφὴ ματιὰ ἀπὸ τίς τρύπες, βλέποντας ἔξω ἀδιάκεπα τοὺς ἴδιους φρουροὺς, τὸ ἴδιο πρόσωμα, τὴν ἴδια γωνιὰ τοῦ γαλάζιου οὐρανοῦ, πού δὲν ἐμοιαζε διόλου μὲ τὸν οὐρανὸ πού βλέπαμε ἀπὸ τὴ φυλακὴ μας μέσα, γιὰτὶ αὐτὸς εἶταν ἄλλος οὐρανὸς πολὺ μακρινὸς μας, πού ἀπὸ κάτου του ζούσανε ἀνθρώποι λεύτεροι.

Ἡ αὐλὴ τῆς φυλακῆς εἶτανε ἀπέραντη. Διακόσια βήματα μᾶκρος καὶ ἑκατὸν πενήντα φάρδος. Σκημάτιζε ἕνα ἀνώμαλο ἐξάγωνο τριγυρισμένο ἀπὸ ἕνα ψηλὸ χαράκωμα μὲ μυτερὰ παλούκια. Τὰ παλούκια αὐτὰ εἶτανε βαθιὰ χωμένα στὴ γῆς καὶ τόσο κοντὰ τὸ ἕνα μὲ τὸ ἄλλο πού μοιάζανε σὰν κολλημένα. Στὴ μέση, εἶχανε καρφώσει πλατιεὺς τάβλες

(*) Ἡ ἀρχὴ του στὸ περασμένο φύλλο.

για να κάμουνε τὸ χαράκωμα στερεώτερο. Αὐτὸ εἶτανε τὸ ἐξωτερικὸ ὄχρωμα τῆς φυλακῆς. Ἐνα ἀνοιγμα εἶχανε ἀφήσει γιὰ τὴν πόρτα σ' ἕνα πλευρὸ τῆς αὐλῆς. Μιὰ πόρτα ἀτόφια ποὺ μπορούσε νὰ βασιτάξῃ σὲ κάθε βία. Ἐμνενε πάντα κλεισμένη καὶ φρουροὶ ἀγρυπνοῦσανε πλάι τῆς ἀδιάκοπα. Ἄνοιγε μιὰ φορά μόνον κάθε μέρα γιὰ νὰ περάσουνε οἱ φυλακισμένοι ποὺ πηγαίνανε νὰ δουλέψουν ἔξω.

Πέρ' ἀπὸ τὴν πόρτα αὐτῆ, εἶτανε ἡ λευτεριά. Μὰ γιὰ μᾶς, ποὺ ζούσαμε πίσω ἀπὸ τ' ὄχρωμα, αὐτὴ ἡ λευτεριά δὲν εἶτανε ἀλήθεια, ἐμοιαζε μὲ παραμῦθι. Εἶχαμε ὅμως καὶ τὸ δικόνε μας κόσμο, τόσο διαφορετικὸ ἀπὸ τὸν ἄλλο· μᾶς κυβερνοῦσανε νόμοι ἀλιώτικου φροῦσαμε φόρεμα ἰδιαίτερο· εἶχαμε δικές μας συνήθειες· μιὰ ζωὴ διαφορετικὴ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Ζούσαμε σὲ μέρος ποὺ ἐμοιαζε μὲ ἀπέραντο τάφο θπου μᾶς εἶχανε κλείσει ζωντανούς. Αὐτὸ τὸν τάφο θὰ σὰς ζουγραφίσω.

Τὸ πρῶτο ποὺ τραβοῦσε τὴν προσοχὴ σὰν ἐμπαινε κανεὶς στὸ προαύλι τῆς φυλακῆς, εἶτανε ἡ θλιθερὴ ὄψη μιᾶς σειρᾶς σπιτιῶν ἰσόγειων ποὺ κρατοῦσε ἀπὸ τὴ μιὰ ἴσα μὲ τὴν ἄλλη ἄκρη τῆς αὐλῆς. Αὐτοῦ ἔμνεναν οἱ φυλακισμένοι. Στὴν ἄκρη τῆς αὐλῆς, εἶτανε κάποιον ἄλλο σπίτι. Χρησίμευε γιὰ κουζίνα, χωρισμένο σὲ δύο. Παρέκει εἶτανε τὰ κελλάρια καὶ τὰ μικρομάγαζα σὲ κάτι ξύλινες παράγκες.

Στὴ μέση τῆς αὐλῆς, εἶταν ἕνα μεγάλο διάστημα τετράγωνο ποὺ μαζεύοντανε οἱ φυλακισμένοι δταν φωνάζανε κατάλογο, τὸ πρωῖ, τὸ μεσημέρι, τὸ βράδι ἢ καὶ ἄλλες ὥρες τῆς μέρας, σὰν οἱ φύλακες ὑποπτευόντανε καμὴν ἀπέδραση ἢ σὰ δὲν εἶχανε τὴν εὐκολία νὰ μετρήσουνε γλήγορα τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ φύλαγε χωριστὰ ὁ καθένας τους. Ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ σπίτια καὶ τὸ χαράκωμα εἶταν ἕνα μέρος μεγάλο ὅπου τραβοῦσανε μερικοὶ φυλακισμένοι, ὅταν εἶτανε ὦρα γι' ἀνάπαψη, ποὺ τοὺς ἄρεσε νὰ κρῦδονται καὶ νὰ παραδίνονται στὶς θλιθερές τους σκέψεις. Κάποτε, σὰν τοὺς συντύχαινα στὸ μοναχικὸ τους περιπάτο, σταματοῦσαν ξαφνιασμένοι· βλέποντας τὰ σκοτινά τους πρόσωπα, τὰ στιγματισμένα μὲ τὴν αἰώνια ἀτιμία, κ' ἤθελα νὰ ξέρω σὰν τί μπορούσανε νὰ συλλογιούνται τέτοια ἐξευτελισμένα ὄντα. Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς περνοῦσε ἔλο τὸν καιρὸ του λογαριάζοντας πόσα παλούκια βρίσκονται στὸ χαράκωμα. Τὰ παλούκια ὅλα εἶτανε χίλια πεντακόσια καὶ γνῶριζε τὸ καθένα τους μ' ἕνα ξέχωρο σημάδι. Κάθε παλούκι φανέρωνε μιὰ μέρα. Κάθε μέρα, σημάδεβε ἀπὸ ἕνα, καὶ ἔτσι μπορούσε, ἀπὸ τὰ κατοπινὰ παλούκια, νὰ λογαριάσῃ τίς μέρες ποὺ εἶχε νὰ περάσῃ ἀκόμα στὴ φυλακὴ ὅσο ποὺ νὰ τελιώσῃ τὴν ποινὴ του. Ἡ μεγαλύτερη χαρὰ του εἶτανε νὰ φτάσῃ ὡς τὴ μιὰ πλευρὰ τοῦ ἐξάγωνου. Γνώριζε πῶς ἀπομένανε ἀκόμα πολλὰ χρόνια, μὰ τίποτις ἄλλο τόσο δὲ σὲ συνειθίζει στὴν ὑπομονή, ὅσο τὸ κάτεργο.

Θυμοῦμαι κάποιον φυλακισμένο ποὺ τέλιωσε ὕστερ' ἀπὸ εἴκοσι χρόνια τὴ φυλακὴ του, ν' ἀποχαιρετᾶ τοὺς συντρόφους του. Μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς τονὲ γνῶριζανε ἀπὸ τότες ποὺ πρωτομπήκε. Εἶτανε νέος ἔλο ζωὴ καὶ ἀφρονισιά, ἀδιάφορος γιὰ τὸ ἐγκλημα ποὺ εἶχε κάμει καὶ περισσότερο ἀκόμα γιὰ τὴ φοθερὴ

καταδίκη του. Τὰ εἴκοσι χρόνια φυλακὴ τονὲ κατάντησαν γέρο μὲ ἄσπρα μαλλιά, μὲ πόδια λυγισμένα, μὲ ὄψη σκυθρωπὴ καὶ ἐξαντλημένη. Περιτριγύρισε ὄβλη τὴ φυλακὴ γιὰ ν' ἀποχαιρετῆσῃ καθένα ἀπὸ τοὺς συντρόφους του· μπήκε σὲ κάθε κελλί ὁμίλητος, κ' ὕστερα ἀπὸ τὸ σταυρὸ του μπροστὰ στὴν ἄκρη εἶκόνα, κρεμασμένη σὲ μιὰ γωνιὰ κάθε κελλιοῦ, χαιρέτησε ὅλους μὲ τὴ σειρά παρακαλώντας σὰ φῆγγ νὰ τονὲ συλλογιζοῦνται πάντα μὲ τὸ καλό.

Θυμοῦμαι πάλι ἕναν ἄλλο φυλακισμένο. Εἶτανε πρῶτα πλούσιος· χωριάτης ἀπὸ τὴν Σιδηρία. Ἐνα βράδι, τοῦ μηνύσανε ξαφνικά, πῶς ἡ γυναίκα του ζητοῦσε νὰ τονὲ δῆ. Ἐξῆ μῆνες πρὶν, εἶχε μάλλει γι' αὐτὴ πῶς ξαναπαντρεύτηκε· καὶ τοῦ κόστισε κάμποσο. Σὰν ἔφτασε στὴν πόρτα τῆς φυλακῆς, τοῦ πρόσφερε λίγα ψιλὰ, κάτι εἶπανε γλήγορα, ὄσο λεφτὰ τῆς ὥρας, ἀρχίσανε κ' οἱ δύο τους τὰ κλάμματα κ' ὕστερα χωριστήκανε γιὰ πάντα. Τὸν εἶδα νὰ γυρίζῃ στὸ κελλί του ἄργά, μὲ τὸ κεφάλι σκυμένο. Καὶ κατάλαβα ἄλλη μιὰ φορά, πόσο ὑπομονετικὸ σὲ κάνει τὸ κάτεργο!

Μόλις σκοτινιάζε μᾶς προστάζανε νὰ μποῦμε μέσα, καὶ μᾶς κλειδῶνανε ὄβλη τὴ νύχτα. Πάντα μοῦ φαινότανε βαρὺ ν' ἀφίνω τὸν καθαρὸν ἀέρα γιὰ νὰ κλειστῶ σὲ μιὰ χαμηλὴ πνιχτὴ τρύπα, θλιθερὰ φωτισμένη μὲ δύο τρία ξυγκοκέρια, καὶ ποτισμένη ἀπὸ μιὰ βρομερὴ ἀτμοσφαῖρα. Σὰ συλλογιζοῦμαι τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνη, δὲν μπορῶ νὰ νοιώσω πῶς ὑπόφερα τὴ ζωὴ αὐτὴ δέκα χρόνια. Τρεῖς σάνιδες καρφωμένες σ' ἕνα χοντροκαμωμένο ξύλινο μπάγκο, εἶτανε τὸ δικό μου κρεβάτι. Βρισκόντανε καὶ ἄλλοι τέτοιοι μπάγκοι ἐκεῖ μέσα, καμιά τριανταριά. Τὸ χειμῶνα μᾶς κλείνανε νωρίτερα, καὶ περιμέναμε πολλὰς φορές τέσσερες ὥρες ὅσο νὰ κοιμηθῶμε. Δὲ μπορῶ νὰ ζουγραφίσω τί ἀταξία βασιλεῦσε αὐτὲς τίς τέσσερες ὥρες· οἱ φωνές, οἱ ἀντάρες, τὰ γέλια, τὰ τραγούδια, τ' ἀχρεϊόλογα, ὁ κρότος ἀπὸ τίς ἀλυσσίδες, ἢ βρῶμα, οἱ φοθερές ὄψεις, τὰ στιγματισμένα μέτωπα, τὰ κουρελιασμένα ρούχα, ποὺ φαντάζανε πῶς φριχτὰ στ' ἀχνὸ φῶς, ὄλα, στὴν τέτοιαν ἀνακατοσσοῦρα δειχῆσανε τὴν τέλεια ἐξαχρείωση. Ὅμως αὐτοὶ ποὺ ζούσανε καὶ μέσα εἶτανε ἀνθρώπινα ὄντα! Ὡ! βέβαια, ὁ ἀνθρώπος εἶναι φτιασμένος νὰ συνειθίξῃ σὲ ὄλα, καὶ μοῦ φαίνεται πῶς αὐτὸ εἶναι τὸ καλῆτερο ὄντο ποὺ δόθηκε ἀπὸ τὴν πλάση στὰ παιδιὰ τῆς.

Ακολουθεῖ) Μετάφραση Δας ΙΟΥΛΙΑΣ ΔΗΜ.

ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ Η ΤΙΜΩΡΙΑ

Πουλιέται στὰ γραφεῖα μας τέσσερις δραχμὲς (στὸ ἐξωτερικὸ στέλνεται μὲ δρ. 4,50 «ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ Η ΤΙΜΩΡΙΑ» τοῦ Δοστογιέφσκη, μεταφρασμένο ὑπέροχα στὴ δημοτικὴ ἀπὸ τὸν κ. Στέλιο Χαριτάκη. Τὸ βιβλίον εἶναι σὲ δύο τόμους (σελ. 763 κ' ἔχει τυπωθεῖ στὰ Χανιά.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΓΙΑΡΧΟΥΝΕ λοιπόν — έτσι τουλάχιστο υποστηρίζουν πολλοί, — δυο αλήθειες, ή διπλωματική και ή κοινή αλήθεια, κι ο πρωθυπουργός μας, λένε, στη Βουλή του περασμένου Σαβάτου, σέ κείνη τήν ιστορική πιά συνεδρίαση, έπρεπε νά θυσιάσει τή δεύτερη αλήθεια στην πρώτη και νάνεβεί στο βήμα και νά μάς ἀραδιάσει ψέματα.

Μά ο κ. Βενιζέλος τούς τὸ δήλωσε ρητὰ κι ἄς τὸ χωνέψουνε. Ἀπὸ τρία χρόνια και δῶ ἔγινε κάποια μεγάλη μεταβολή μέσα στην ψυχὴ τοῦ Ρωμοῦ, μιὰ τέτλια τεράστια μεταβολή πού ὄχι ἐπιτρέπει μὰ ἐπιβάλλει στὸν Κυβερνήτη τῆς χώρας νά λείει στὸ λαὸ τὴν αλήθεια, ἔσο πικρὴ κι ἂν εἶναι αὐτή.

Γιὰ τοῦτο κ' οἱ δήλωσε τοῦ πρωθυπουργοῦ πὼς χάνουμε τὴ Θράκη, ἔσο κι ἂν εἶτανε πικρές, δὲν ἔπρεπε νά λυπήσουν τόσο κατάκαρδα ἐκείνους μάλιστα πού μὲ τὴν πολιτικὴ τους ἴσχαμε χτές μᾶς σπρώχνανε σὲ κάποιο γκρεμνὸ, πού μιὰ καὶ κατακυλούσαμε μέσα του, θὰ χάναμε ὄχι πιά τὴ Θράκη μοναχά, μὰ ἴσως ἀκόμα και τὰ παλιά μας τὰ σύνορα.

ΠΑΤΡΙΩΤΕΣ εἴντουσαν ἔλοι τους, κι ὁ Θεοτόκης κι ὁ Ράλλης και οἱ ἄλλοι πολιτικοὶ μας ποῖς τάρνιεται; Τὸ μολόγησε δὲ κι ὁ κ. Βενιζέλος. «Οὐδέποτε τὸ ἠρνήθη» εἶπε, ἀπαντώντας στὸν κ. Θεοτόκη. Μά ὁ πατριωτισμὸς τους, φαίνεται, εἶτανε πολὺ πλατωνικός, παράδες δὲν ἔκανε. Καὶ γι' αὐτὸ πῆγαινε στὰ πούφ!

Κεῖνο πού μπορεῖ κανεὶς νὰν τοὺς κατηγορήσει ἀδίσταχτα εἶναι: πὼς κἀνανε κακὴ διαχείριση τοῦ πατριωτισμοῦ τους, πὼς τὸν ἀφίνανε νά κοιμᾶται, φροντίζοντας μοναχά πὼς νά πηχάινουν τὸ κόμμα τους, πὼς νά κρατιοῦνται στην ἐξουσία, πὼς ἀπὸ τὸν πατριωτισμὸ τους τέλος ἔλειπε ἡ ἐνέργεια, ἡ μεγαλοφροσύνη, ἡ εὐλικρίνεια, ἀκόμα και ἡ ἀδιάκοπη προσπάθεια γιὰ κάτι ἕξω ἀπὸ τὴ ρουτίνα — πὼς λείπανε δηλ. ἔλες ἐκείνες οἱ ἀρετὲς πού μεταμορφώνουν τὸν πατριωτισμὸ ἀπὸ ἀερώδικη ἔννοια, σὲ κάτι οὐσιαστικὸ, σὲ κάτι σαρκωμένον πράγμα.

ΒΕΒΑΙΑ, και οἱ ἀποθήκες γεμάτες βρέθηκαν ἀπὸ στολές, ἀπὸ ἔπλα κι ἀπὸ κάθε ἄλλο πολεμικὸ ὑλικὸ, και τὸν «Ἀβέρωφ» εἶχανε παραγγίλει και γιὰ ἔλα εἶχανε φροντίσει. Ποῖς τάρνιεται κι αὐτό; Δὲν εἶχανε ἔμως φροντίσει νά προμηθευτοῦνε και ν' ἀποθηκέψουνε κ' ἓνα ἄλλο πολύτιμον πολεμικὸ ὑλικὸ, τὴν ΠΕΠΟΙΘΗΣΗ, καθὼς τοὺς εἶπε ὁ κ. Βενιζέλος, πὼς «ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴν ἡμῶν σύνταξιν θὰ ἐξηρητᾶτο ἡ λύσις τῶν ἐθνικῶν μας ζητημάτων».

Τὸ ὑλικὸ αὐτὸ τῶθαλε μέσα στίς πολεμικὲς μας ἀποθήκες ὁ κ. Βενιζέλος, και κάτι θὰξίξει, φαίνεται, κι αὐτό, ἀφοῦ αὐτὸ μᾶς ἔφερε στή Σαλονίκην και στὰ Γιάννενα.

ΣΕ κάτι τέτοιο ὑλικὸ, λένε, πὼς πίστεψε κι ὁ ναύαρχος Κουντουριώτης. «Ὅταν εἶ ἄλλοι ναυτικοί, τίς παραμονὲς τοῦ πολέμου, συγκρίνανε τὸν Τούρκικο στόλο μὲ τὸ δικὸ μας και σὲ πολλὰ τὸν βρῖσκανε ἀνώτερο, ὁ Κουντουριώτης τοὺς εἶπε:

— Ξεχνάτε πὼς σὲ κάτι περνάμε τοὺς Τούρκους, στὰ πληρώματα. Ἡ ὑπεροχὴ τους ἐξουδετερώνει πολλές ἀπὸ τίς ἄλλες ὑπεροχὰς τοῦ Τούρκικοῦ στόλου.

Πεποίθηση στήν ὑπεροχὴ τους εἶχανε και οἱ ναῦτες μας και νά, πού νίκησαν.

ΩΣΤΟΣΟ πολὺ βιάστηκε ὁ κ. Θεοτόκης νά ζητήσει συχωροχάρτι γιὰ τὰ περασμένα. Καὶ πολὺ βιάστηκε και λόγου του και οἱ ἄλλοι ρήτορες νά ζητήσουν εὐτύχες και νάντιπολιτευτοῦνε τὴν Κυβέρνηση.

Δόξα νᾶχει ὁ Θεός, ἔχουμε καιρὸ και καιρὸ γιὰ ἄλ' αὐτά. Μεθαῦριο πού θὰ κλείσει ἡ εἰρήνη και θὰ γαληνέψουνε τὰ πράματα, μὲ τί ἄλλα θὰ περάσουμε τὸν καιρὸ μας; Καὶ συχωροχάρτια θὰ δώσουμε και τὴν Κυβέρνηση θὰ ρίξουμε, μπορεῖ και τὸν κ. Δημητρακόπουλο νὰν τὸν δοῦμε πρωθυπουργό. Γιὰ μεθαῦριο ἔμως ἄλ' αὐτά. Σήμερα ἔχουμε ἄλλη δουλιὰ, σοβαρώτερη, και χρέος ἔχουμε νὰψίσουμε ἡσυχῇ τὴν Κυβέρνηση νά ξεμπερδέψει τόσα χιλιομπερδεμένα ζητήματα πού θὰ βγάλει — μερικὰ τᾶβγαλε κιόλας — στή μέση ὁ πόλεμος.

ΚΑΙ γιὰ τὸ γλωσσαμύντορα βουλευτὴ κ. Βέροιο τίποτα; Ὁ γιὸς του «Σταυράκης τοῦνομα» καθὼς ἔγραψε ὁ «Νεολόγος Πατρῶν» ἀντὶ νά καταταχθεῖ στὸ στρατὸ και νά πάει στὸν πόλεμο, «πιοεῖται: τὰς διατριβάς του εἰς τὴν Εὐρώπην». Ἐγινε μάλιστα λόγος και στή Βουλή γι' αὐτό. Μά δὲν εἶναι μοναχά ὁ κ. Βέροιος. Εἶναι, μαθαίνουμε, κι ἄλλοι γλωσσαμύντορες φυγοπόλεμοι κι ἀξίζει νά γίνει μεθαῦριο κάποια προσεχτικὴ ἔρευνα πόσοι ἀπὸ τοὺς κυρίους αὐτοὺς πού σκοπιωνόντουσαν γιὰ τὴ «δόξια πατρίς» στὸν καιρὸ τῆς εἰρήνης, τὸ κόψανε λάσπη, ἄμα τὸ κανόνι βρόντησε.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

Παρακαλοῦμε τοὺς φίλους πού δὲ μᾶς στείλανε ἀκόμα τὴ συντρομὴ τοῦ 1912, νά μᾶς τὴ στείλουνε, λογαριάζοντας πὼς ἡ συντρομὴ τοῦ «Νουμά» προπλερώνεται.

κ. κ. Νικ. Γιαν. Liverpool και Θ. Τζ. Χιό. Λάβαμε τὴ συντρομὴ κ' εὐχαριστοῦμε.—κ. Κ. Δεκ. Εὐχαριστοῦμε. Λάβαμε τὴ συντρομὴ και στείλαμε τὰ φύλλα. κ. Γ. Φλ. Σπ. Περ. και Κολ. Κέρκυρα. Λάβαμε τὴ συντρομὴ κ' εὐχαριστοῦμε.

Ἄποιος φίλος ἔχει πάρει ἀπὸ τὸ γραφεῖο τὰ ἔργα τοῦ Καμπύση γιὰ νὰν νά διαδώσει, παρακαλοῦμε νά μᾶς τὰ γυρίσει γιατί μᾶς χρειάζονται.

κ. Σπ. Οἰκ. Ναί. Ὁ ἴδιος εἶναι.—κ. Ν. Σκ. Εὐχαριστοῦμε, μὰ δὲ μᾶς χρειάζεται. Ἐξὸν ἀπὸ τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Α. Κοκ. πού δημοσιεύσαμε σήμερα, μᾶς ἔταξε γιὰ ἄλλο φύλλο κριτικὸ σημεῖωμα γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Μαρτζώκη κι ὁ κ. Λέκτρος Παλαμᾶς.—κ. Περιέργο. Ὁ Αὐδὸς Ποδαβρὸς μένει μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, σὲ μέρος πού ἡ συγκοινωνία δὲν εἶναι τόσο πυκνὴ και ταχτικιὰ. Γιὰ τοῦτο και ἄρθρα του ἀργοῦνε κάποτε νά μᾶς ἔρθουνε στὸ γραφεῖο μας.